

Република Србија
ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

Број: 1860/2-10-01/2018
Датум: 10.04.2018. године
Б Е О Г Р А Д

ИЗВЕШТАЈ
О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА ЗА 2017. ГОДИНУ

Намерно остављена празна страница.

САДРЖАЈ

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	5
1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ	7
2 ДОНОШЕЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА И ДРУГИ ПОСЛОВИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ	13
3 САРАДЊА ИНСТИТУТА СА РЕЛЕВАНТНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ	24
4 МЕЂУНАРОДНА АКТИВНОСТ ИНСТИТУТА У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ	27
5 ПРОМОЦИЈА СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ И ПРИМЕНЕ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА	31
6 ПРОДАЈА СТАНДАРДА И ИНФОРМАЦИЈА О СТАНДАРДИМА.....	45
7 РЕАЛИЗАЦИЈА ЕДУКАТИВНИХ АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ	46
8 СЕРТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА И ОСОБА.....	47
9 РАЗВОЈ И ПРИМЕНА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ	49
10 ПОСЛОВИ ПОДРШКЕ И ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ	49
11 РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА	55
12 ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ	59
13 ЗАКЉУЧАК	61

Намерно остављена празна страница.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Делатност Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) утврђена је Законом о стандардизацији („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 46/15), Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 93/15 и 27/16) и Статутом Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, бр. 29/2017). Према тим документима, делатност Института обухвата (1) послове доношења, објављивања, преиспитивања и повлачења српских стандарда и сродних докумената, као и друге послове у вези са стандардима и стандардизацијом; (2) пружање стручне помоћи за примену односно испуњавање захтева српских стандарда и (3) послове сертификације производа, система менаџмента и особа. Овај извештај изложен је у тринаест одељака. У првом одељку дати су основни подаци о Институту са стањем на крају 2017. године. У другом одељку дати су релевантни подаци о реализацији редовних и ванредних активности у вези са основном делатношћу Института. Трећи одељак садржи информације о реализацији сарадње Института са релевантном организацијама на националном нивоу, четврти о реализацији међународних активности Института у области стандардизације, пети о реализацији активности на промоцији стандардизације и примене стандарда и сродних докумената, шести о продаји стандарда и информација о стандардима, у седмом је дата реализација едукативних активности у области стандардизације, у осмом реализација активности у вези са сертификацијом производа, система менаџмента и особа, у деветом је дата реализација активности на развоју и примени националног знака усаглашености, у десетом је приказана реализација осталих послова и ванредних активности у области стандардизације, у једанаестом је приказана реализација финансијског плана у посматраном периоду (подаци о оствареним приходима и расходима, укључујући одобрена и утрошена средства из буџета Републике Србије, као и стање средстава на рачунима Института на дан 31. децембра 2017. године), у дванаестом су наведени проблеми у реализацији програма рада и мере које се предлажу за њихово решавање, а у тринаестом је дат закључак. У складу са чланом 29. став 1. тачка 3) Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 54. став 1. тачка 2) Статута Института, годишњи извештај о реализацији годишњег програма рада Института усваја Управни одбор. Овај извештај је разматран и усвојен на 114. седници Управног одбора, која је одржана 10. априла 2018. године.

Према члану 67. тачка 14) Статута Института, директор Института дужан је да извештај о реализацији Програма рада који је усвојио Управни одбор достави надлежном министарству. Овај извештај достављен је Министарству привреде 18.05.2018. године.

Намерно остављена празна страница.

1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ

1.1 ПРАВНИ СТАТУС

Према Закону о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09 и 46/15), Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 93/15 и 27/16) и Статуту Института („Службени гласник РС”, број 29/2017), Институт за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) је установа која има статус правног лица и послује у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних служби.

Оснивање Института уписано је у регистар Привредног суда у Београду 4. јануара 2010. године, у регистарски уложак бр. 5–1208–00.

Оснивач Института је Влада.

Седиште Института је у Београду, у Улици Стевана Бракуса бр. 2.

Највиши општи акт Института је Статут Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 29/2017), на који је Влада дала сагласност својим решењем од 17. марта 2017. године („Службени гласник РС”, број 26/2017). У 2016. години Статут је усклађен са одредбама Закона о стандардизацији и Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института.

1.2 ДЕЛАТНОСТ

Делатност Института утврђена је чланом 7. Закона о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09 и 46/15), односно чланом 6. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 10. Статута. Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем српских стандарда и сродних докумената, као и друге послове који су повезани са стандардима и стандардизацијом. У складу са Законом о изменама и допунама Закона о стандардизацији, Институт се бави и пословима стручне помоћи за примену српских стандарда, као и пословима сертификације.

1.3 МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Као национална организација за стандардизацију, Институт представља и штити интересе Републике Србије у следећим међународним и европским организацијама за стандардизацију:

- Међународној организацији за стандардизацију (ISO), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Међународној електротехничкој комисији (IEC), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Европском комитету за стандардизацију (CEN), у којем је има статус пуноправног члана од 1. јануара 2017. године;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC), у којем има статус пуноправног члана од 1. јануара 2017. године.
- Међународном IEC систему за испитивање усаглашености и сертификацију (IECEE), у оквиру којег функционише шема признавања резултата испитивања (IECEE/CB-Scheme), у којој Институт има статус пуноправног члана од 1985. године.

Пуноправно чланство Института у европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC је један од услова за придруживање Републике Србије Европској унији (ЕУ).

Институт је 21. јуна 2011. године потписао Меморандум о разумевању са Европским институтом за телекомуникационе стандарде (ETSI) и, у складу са правилима процедуре те европске организације за стандардизацију, у њој стекао статус „ETSI-јеве националне организације за стандарде”.

Поред непосредног чланства у поменутим организацијама, Институт учествује у раду или прати рад других међународних организација које се баве питањима стандардизације, и то Радне групе за сарадњу у области регулације и политику стандардизације, радног тела у оквиру Економске комисије за Европу Уједињених нација (UN/ECE/TRADE/WP.6).

1.4 УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА

Унутрашња организација Института, називи радних места, опис послова, број извршилаца и посебни услови за обављање послова уређени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту, који доноси директор Института уз прибављену сагласност Управног одбора. Важећи правилник донет је 9. фебруара 2016. године (бр. 305/7-51-02/2016), а његова примена почела је 17. фебруара 2016. године. Измене и допуне овог правилника донете су 2. септембра 2016. године (бр. 1676/7-51-02/2016), 30. марта 2017. године (бр. 848/4-51-02/2017) и 29. септембра 2017. године (848/9-51-02/2017).

Према важећем правилнику, послови из делокруга Института обављају се у четири основне организационе јединице, и то у:

- Сектору за опште области стандардизације,
- Сектору за електротехничку стандардизацију и информациони систем,
- Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност и
- Сектору за правне, финансијске послове и маркетинг,

и у унутрашњим организационим јединицама у саставу поменутих сектора.

1.5 КАДРОВИ

Програмом рада Института за 2017. годину предвиђена су средства за плате и социјалне доприносе на терет послодавца за 61 извршиоца, и то за: 45 са високом школском спремом (ВСС) укључујући четири са магистратуром, три са вишом школском спремом (ВШС) и 13 са средњом стручном спремом (У 2017. години донета је нова Одлука о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Сл.гласник РС“, бр. 61/2017, 82/2017, 92/2017, 111/2017 и 14/2018), којом је Институту за стандардизацију Србије утврђен број запослених на неодређено време за 2017. годину на 61).

Табела 1.1 – Профили запослених са високом стручном спремом	Број запослених
Машински факултет	4
Електротехнички факултет	7
Пољопривредни факултет	5
Технолошко-металуршки факултет	6
Хемијски факултет	2
Стоматолошки факултет	1
Филолошки факултет	7
Грађевински факултет	2
Саобраћајни факултет	2
Правни факултет	2
Економски факултет	3
Факултет уметности	1
Факултет организационих наука	1
Факултет за медије и комуникације	1
Факултет за пословне студије	1
УКУПНО:	45

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту предвиђена су 54 радна места на која се распоређује укупно 61 запослени.

На дан 1. јануара 2017. године Институт је имао 57 запослених на неодређено време (укључујући директора) и 3 запослена на одређено време. У току 2017. године два запослена су остварила право на старосну пензију, док је на неодређено време примљена 1 запослена, на радном месту у Одељењу за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије, за коју су прибављене потребне сагласности. На дан 31. децембра 2017. године Институт је имао укупно 60 запослених којима се исплаћују зараде и две запослене које су на неплаћеном одсуству, од чега је 56 запослених на неодређено време (54 запослених којима се исплаћује зарада + 2 запослене на неплаћеном одсуству за које се не исплаћују зараде) и шест на одређено (4+2 на замени привремено одсутних запослених, које су на неплаћеном одсуству). Од 56 запослених на неодређено време, 40 је са високом стручном спремом (укључујући 3 магистра наука), 3 са вишом и 13 са средњом стручном спремом. На одређено време током 2017. године ангажовано је укупно шест извршилаца, од којих су два извршиоца ангажована у Сектору за правне, финансијске послове и маркетинг, један извршилац у Сектору за електротехничке области стандардизације, два извршиоца у Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност, док је један извршилац ангажован у Сектору за опште области стандардизације. Наведени извршиоци су ангажовани због потреба процеса и организације рада, а у циљу обављања редовних послова и обезбеђивања континуитета у раду, након одласка запослених у пензију, односно ради замене привремено одсутних запослених.

1.6 ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ

Учлањење у Институт је добровољно. Члан Института може постати привредно друштво, предузеће, друго правно лице или предузетник који су основани по прописима Републике Србије, као и физичко лице које је држављанин Републике Србије (у даљем тексту: заинтересоване стране). Чланство у Институту се не може преносити или преузимати.

У Институту постоје три категорије чланова: редовни, почасни и заслужни чланови.

На дан 31. децембра 2017. године Институт је имао 75 редовних чланова.

Остала права и обавезе чланова Института, као и друга питања у вези са чланством, ближе се уређују Статутом и Правилником о чланству у Институту.

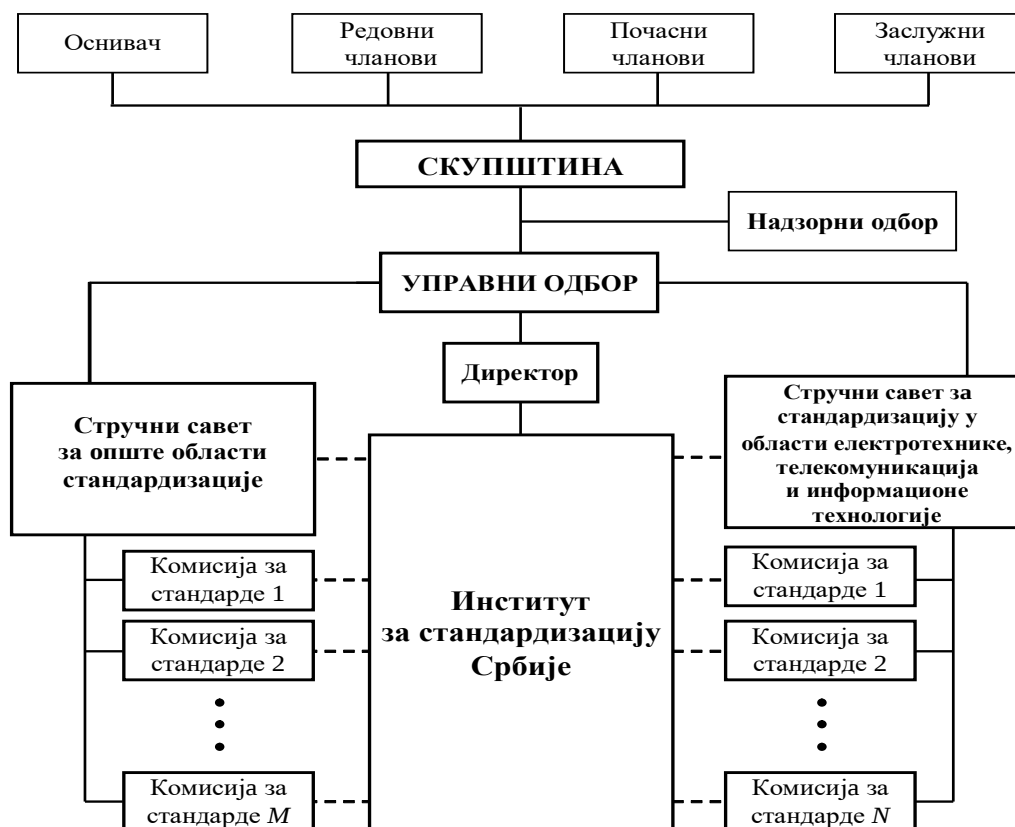
1.7 ОРГАНИ ИНСТИТУТА

Органи Института су: Скупштина, Управни одбор, Надзорни одбор и директор (сл. 1.2).

Скупштина је највиши орган Института. Њу чине представници оснивача (укупно пет) и чланови Института. Прва (конститутивна) седница Скупштине одржана је 18. јуна 2007. године. У складу са Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института, овогодишња редовна седница Скупштине одржана је 26. априла, а друга 29. новембра 2017. године.

Управни одбор је орган управљања пословањем Института, који за свој рад одговара оснивачу. Управни одбор има председника и четири члана (Члан 28. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Сл.гласник РС“, бр. 93/15 и 27/16). Председника и чланове Управног одбора именује и разрешава оснивач. Мандат председника и чланова Управног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања.

Први састав Управног одбора, у којем је било седам чланова, именован је решењем оснивача (Владе) од 13. децембра 2007. године.

Сл. 1.2 – Шематски приказ органа и техничких радних тела Института

Други састав Управног одбора, у којем је било седам чланова, именован је решењем Владе Републике Србије, 24 бр. 119-10245/2013 од 04.12.2013. године („Сл. гласник РС“ бр. 106/2013).

Доношењем Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Сл. гласник РС“, бр. 93/15 и 27/16), која у члану 28. предвиђа да Управни одбор има председника и четири члана које именује и разрешава оснивач (од тога: два члана управног одбора предлаже надлежно министарство, два члана управног одбора предлаже скупштина Института из редова чланова Института, док се један члан управног одбора предлаже се из реда запослених у Институту), смањен је број чланова Управног одбора.

Ради усклађивања са наведеном одредбом, Влада Републике Србије је донела Решење о разрешењу председника и чланова Управног одбора Института за стандардизацију Србије (24 бр 119-3885/2016 од 08.04.2016. године, „Сл.гласник РС“ бр. 36/2016) и Решење о именовању вршилаца дужности председника и чланова Управног одбора Института за стандардизацију Србије (24 бр 119-3887/2016 од 08.04.2016. године, „Сл.гласник РС“ бр. 36/2016).

Управни одбор је у 2017. године одржао 14 седница, и то: 30. јануара (95. седница), 27. фебруара (96. седница), 30. марта (97. седница), 21. априла (98. седница), у периоду од 04. до 05. маја (99. седница), 02. јуна (100. седница), 03. јула (101. седница), 09. августа (102. седница), 29. септембра (103. седница), у периоду од 12. до 13. октобра (104. седница), 13. новембра (105. седница), 22. новембра (106. седница), у периоду од 05. до 06. децембра (107. седница), у периоду од 19. до 20. децембра (108. седница).

Директор Института је пословодни орган који представља и заступа Институт као правно лице и то са неограниченом одговорношћу, руководи радом Института и одговара за законитост рада и пословања. За свој рад директор одговара Управном одбору. На предлог

Управног одбора, оснивач Института (Влада) је 2. априла 2009. године, именовао директора Института. Сагласно Статуту, након истека петогодишњег мандата директора Института, Управни одбор је спровео јавни конкурс и Влади доставио предлог за именовање. Влада РС је затим обавестила Управни одбор да није прихваћен предлог за именовање и решењем 24 број 119-12937/2015 од 01.12.2015. године („Сл.гласник РС“, број 99/2015) разрешила директора Института због истека мандата и истовремено именовала за в.д. директора Института дотадашњег руководиоца Сектора за заједничке послове (решење 24 број 119-12938/2015 од 01.12.2015. године („Сл.гласник РС“, број 99/2015)). Имајући у виду да је руководилац Сектора за заједничке послове, Татјана Бојанић именована за в.д. директора Института, Сектором за заједничке послове (односно Сектором за правне, финансијске послове и маркетинг) тренутно руководи в.д. директора Института.

Надзорни одбор је орган контроле законитости рада и финансијског пословања Института, који за свој рад одговара Скупштини Института. Надзорни одбор има председника и два члана. Председника и чланове Надзорног одбора именује и разрешава оснивач. Надзорни одбор именован је решењем Владе 24 број 119-6349/2011 од 18. августа 2011. године („Службени гласник РС“, бр. 62/11). Прва, конститутивна седница Надзорног одбора одржана је 21. октобра 2011. године, а у 2017. године одржане су четири седнице, и то: 25. јануара 2017. године (35. седница), 28. фебруара (36. седница), 22. маја (37. седница) и 26. септембра (38. седница). Институт је пре истицања мандата Надзорног одбора 18. августа 2015. године спровео поступак избора и предлог изабраних кандидата доставио оснивачу (Влади РС) ради именовања новог састава.

1.8 СТРУЧНА ТЕЛА ИНСТИТУТА

Стручна тела Института су стручни савети и комисије за стандарде и сродне документе.

У Институту постоје два стручна савета: Стручни савет за опште области стандардизације и Стручни савет за стандардизацију у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација. Стручни савети су образовани релевантним одлукама Управног одбора, које су донесене на његовој осмој седници, одржаној 13. септембра 2008. године, а председници и чланови стручних савета у новом мандату, именовани су одлукама које су донесене на 61. седници Управног одбора, одржаној 24. фебруара 2014. године. Конститутивна седница Стручног савета за опште области стандардизације у новом сазиву је одржана 13. маја 2014. године, а Стручног савета за стандардизацију у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација 5. маја 2014. године.

У 2017. години Стручни савет за опште области стандардизације одржао је укупно четири редовне седнице, и то: 3. марта, 19. маја, 26. септембра и 15. децембра 2017. године. Стручни савет за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација одржао је такође четири редовне седнице, и то: 3. марта, 18. маја, 26. септембра и 8. децембра 2017. године.

Комисије за стандарде су основна техничка радна тела.

Према стању регистра комисија за стандарде и сродне документе, 2017. године у Институту било је укупно 162 комисије, од којих 121 у општим (неелектротехничким) областима стандардизације и 41 у областима електротехнике, телекомуникација и информационих технологија, које су одржале укупно 330 састанака.

1.9 ФИНАНСИРАЊЕ

Према члану 9. Закона о стандардизацији, односно члану 7. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, Институт стиче средства за обављање своје делатности на следеће начине:

- из прихода које оствари наплатом чланарина;
- продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;

- из прихода које оствари продајом услуга;
- из буџета Републике Србије;
- из других извора, у складу са законом.

Потребна средства за рад утврђују се годишњим програмом рада Института, чији је саставни део и финансијски план.

Износ средстава за рад Института који се обезбеђује из буџета Републике Србије одређује се на основу годишњег програма рада, узимајући у обзир предвиђени приход од чланарина, продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација, наплате услуга, као и предвиђени приход из других извора. Као индиректни корисник буџетских средстава, ова средства Институт добија преко министарства које је надлежно за питања стандардизације.

1.10 МИСИЈА, ВИЗИЈА, ЦИЉЕВИ И СТРАТЕГИЈА ИНСТИТУТА

Мисија¹

Мисија Института је да обезбеђује Републици Србији, заинтересованим странама, члановима Института и целокупној јавности српске стандарде усаглашене са међународним и европским стандардима и могућност да равноправно учествују у међународној и европској стандардизацији доносећи националне стандарде и поштујући међународно и европски признате принципе стандардизације.

Визија²

Стратегијом унапређења система инфраструктуре квалитета у Републици Србији за период 2015–2020. године („Службени гласник РС”, бр. 93/2015) утврђена је визија према којој систем инфраструктуре квалитета у Републици Србији треба да постане високоразвијен, уравнотежен, ефикасан, ефективан и међународно признат јер представља значајну подршку конкурентности домаће привреде, као и да кључни учесници у том систему постану регионални лидери у областима метрологије, стандардизације, акредитације и оцењивања усаглашености. У складу с тим, визија Института је да у међународним, европским и регионалним оквирима буде препознат као национална организација за стандардизацију која управља српским системом стандардизације на начин на који се то чини у земљама ЕУ и другим развијеним земљама.

Циљеви

У складу са Стратегијом унапређења система инфраструктуре квалитета у Републици Србији за период 2015–2020. године („Службени гласник РС”, бр. 93/2015), стратешка улога Института је да, у оквиру ефикасног и ефективног националног система стандардизације, својом компетентношћу, професионалношћу и изврсношћу публикација и услуга, благовремено испуњава потребе свих заинтересованих страна. Ради остварења општих циљева националног система инфраструктуре квалитета у области стандардизације, појединачни циљеви Института у периоду од 2015. до 2020. године су:

1. одржавање пуноправног чланства Института у међународним организацијама за стандардизацију и стицање пуноправног чланства у релевантним европским организацијама за стандардизацију, као и активно учешће у њиховом раду и креирању политике стандардизације;
2. подизање нивоа свести свих заинтересованих страна и јавности о важности стандардизације и користима примене стандарда у пракси;

¹ Друштвена улога Института.

² Представа о томе шта Институт жели да оствари.

3. активно укључивање што већег броја заинтересованих страна, нарочито МСП у рад комисија за доношење стандарда;
4. обезбеђење превођења приоритетних европских стандарда на српски језик;
5. увођење нових услуга и повећање ефикасности у пружању свих услуга Института.

Стратешка оријентација³

У остваривању својих циљева Институт ће:

- интезивно радити на преузимању првенствено европских стандарда (EN⁴) и сродних докумената; уколико за поједине предмете стандардизације они не постоје и не предстоји њихово доношење, преузимаће међународне стандарде и сродне документе, а тек уколико ни они не постоје и не предстоји њихово доношење, развијаће изворне српске стандарде и сродне документе или ће преузимати националне стандарде других земаља;
- при преузимању европских стандарда и сродних докумената приоритет ће имати преузимање хармонизованих стандарда и хармонизационих докумената (HD⁵), јер они садрже техничке појединости помоћу којих се на најрационалнији начин могу испунити основни захтеви европских директива „новог приступа”, а при утврђивању приоритета Институт ће имати у виду првенствено европске директиве које су транспоноване у домаће техничке прописе, као и оне чије транспоновање је у припреми;
- кад год је могуће, европски, односно међународни стандарди и сродни документи, биће преузимани превођењем на српски језик, а уколико се то не буде могло остварити у разумном року, биће преузимани на једном од службених језика европских организација за стандардизацију, по правилу на енглеском језику;
- интезивно ће радити на унапређењу нових услуга као што су сертификација система менаџмента и национални знак усаглашености, кроз обуку сопствених кадрова, праћења и анализе тржишта, развоју и успостављању неопходних докумената, као и поштовањем свих тржишних принципа пословања;
- интезивно ће радити на развоју и унапређењу нових услуга, као што су сертификација система менаџмента, национални знак усаглашености, пружање стручне помоћи у примени српских стандарда, и то обуком сопствених кадрова, праћењем и анализирањем тржишта, развојем и успостављањем неопходних докумената и поштовањем свих тржишних принципа пословања.

2 ДОНОШЕЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА И ДРУГИ ПОСЛОВИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

2.1 УОПШТЕ О ДОНОШЕЊУ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА

У периоду од 1. јануара 2007. до 31. децембра 2017. године Институт је објавио 29.948 српских стандарда и сродних докумената којима су преузети одговарајући европски стандарди (EN), односно европски сродни документи, и то: 20.870 публикација које је објавио CEN у неелектротехничким областима, 8.323 публикације које је објавио CENELEC у електротехничким областима и 755 публикација које је објавио ETSI у области

³ Скуп метода и средстава за остварење визије Института.

⁴ Скраћеница која потиче од француског термина *Européen Norm* (европски стандард).

⁵ Скраћеница која потиче од енглеског термина *Harmonization Document* (хармонизациони документ). Хармонизационе документе објављује само CENELEC и они имају исти статус као европски електротехнички стандарди.

телекомуникација. Према последњем тромесечном извештају Менаџмент-центра CEN-а и CENELEC-а у Бриселу, који се односи на четврти квартал 2017. године, до 31. децембра 2017. године Институт је преузео и објавио као српске стандарде око 97,4 % европских стандарда – укључујући њихове измене и допуне (амандмане), а искључујући њихове исправке (коригендуме) – за које је истекао последњи рок за објављивање на националном нивоу (dop).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.2: Доношење српских стандарда и сродних докумената

Од 1. јануара 2017. године, од када је званично Институт постао пуноправни члан европских организација за стандардизацију, најважније активности у области стандардизације биле су усмерене на прилагођавање Института новим обавезама које проистичу из пуноправног чланства.

Одмах почетком године предузете су све организационе и техничке активности, како би стручњаци из комисија за стандарде и сродне документе могли активно да учествују у развоју европских стандарда, давању примедби/коментара на текстове радних докумената и исказивању националног става, односно гласању на те документе.

Табела 2.0 – Преглед чланова комисија за стандарде и сродне документе Института који учествују у раду радних тела европских и међународних организација за стандардизацију

	Ознака KS	Назив организације	Ознака европског одн. међународног радног тела
Одељење за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије			
1.	KS N010	Институт Никола Тесла, Београд	IEC/ 10 (MT 38)
2.	KS N032	ЕТИБ, Београд	IEC/TC 32/SC 32B (MT8, MT9, PT7)
3.	KS N057	Power Automation Consulting, Београд	IEC/TC 57
4.	KS N061	Даикин, Београд	IEC/TC 61/SC 61D
Одељење за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај			
5.	KS U250-3,4,9	Грађевински факултет	CEN/TC 250/SC 4
6.	KS U250-1,8	ДНЕЦ доо	CEN/TC 250/SC 8/WG 1
7.	KS M199	Светлост театар доо	CEN/TC 433
8.	KS U125	Потисје Кањижа	CEN/TC 128/SC 3
9.	KS U125	Институт ИМС	CEN/TC 125/WG 1
Одељење за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде			
10.	KS H147	Природно-математички факултет Нови Сад	CEN/TC 230
11.	KS CASCO	Центар за испитивање намирница, Београд ТМС ЦЕЕ ДОО, Београд СГГ, Београд	ISO CASCO

	Ознака KS	Назив организације	Ознака европског одн. међународног радног тела
12.	KS A292	Факултет безбедности, Београд	ISO/TC 292
13.	KS Z172	Веком Гео	ISO/TC 172
14.	KS A268	Привредна комора Србије	ISO/TC 268
15.	KS D136	Шумарски факултет, Београд ИКЕА	CEN/TC 207
16.	KS E034-5	Факултет за ветеринарску медицину, Београд	ISO/TC 34/SC 5
17.	KS E034-12	Институт за прехранбене технологије, Нови Сад	ISO/TC34/SC12
18.	KS E275	Завод за јавно здравље, Суботица	CEN/TC 275
19.	KS B336	Институт за путеве	CEN/TC 254
20.	KS B028-2	Директорат цивилног ваздухопловства РС	CEN/TC 19

Комисије за стандарде и сродне документе су се придржавале рокова и фаза у паралелној изради и гласању на радне документе европских стандарда у техничким комитетима које те комисије прате, и то посебно у фази успостављања пројеката европских стандарда, фази јавне расправе (40.20 – Public enquire) и фази завршног гласања (50.20 – Formal vote). Такође треба нагласити да су српски експерти у значајној мери достављали коментаре/примедбе на текстове радних докумената CEN-а, које су у највећој мери и прихваћене, што је једна од значајних предности пуноправног чланства Института у европским организацијама за стандардизацију.

Радна документа европских и међународних стандарда, гласачки листови за гласање на та документа као и радни материјал за седнице комисија за стандарде су била доступна само за чланове комисија преко заштићеног подручја на интернет-страници Института. У том смислу је и израђен документ QU.02, *Упутство за чланове комисија за приступ радним документима и гласање на европске документа*.

Такође, именовани представници Института – секретари стручних савета учествовали су у раду техничких одбора CEN-а и CENELEC-а и на тај начин обезбеђивали и координисали управљање техничким стандардизацијским активностима на националном и европском нивоу. На састанцима техничких одбора разматрана су питања као што су предлози за оснивање нових европских техничких комитета, предлози за измене појединих одредаба интерних правила стандардизације, цитирање стандарда у службеном листу ЕУ, преиспитивање докумената CEN-а, предлози за поступања у складу са процедуром Виљамура (за CENELEC) и друга питања.

У 2017. години Институт је објавио 3.052 српска стандарда и сродна документа, а истовремено је повучено 1.842 српска стандарда и сродна документа. Од 3.052 објављена стандарда и сродна документа, 234 је објављено на српском, а 2.818 на енглеском језику.

Од 234 објављена стандарда и сродна документа на српском језику (односно 253 са 19 исправки српских стандарда), 23 су била изворна српска стандарда, а 211 стандарда и сродних докумената настало је преузимањем одговарајућих европских и међународних стандарда односно сродних докумената методом превођења.

Од 2.818 објављених стандарда и сродних докумената на енглеском језику (односно 2.921 са 103 исправке страних стандарда), 137 стандарда и сродних докумената је настало преузимањем одговарајућих европских и међународних стандарда односно сродних докумената методом прештампавања, а 2.681 методом проглашавања

Осим тога, у 2017. години је израђено укупно 1930 нацрта стандарда и 2.989 дефинитивних текстова нацрта стандарда.

Упоредни преглед броја планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2017. години дат је у табели 2.1, а број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у истом периоду дат је у табели 2.2.

У 2017. години, на српском и енглеском језику, преузето је укупно 2.837 европских стандарда и сродних докумената.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2017. години, 151 комисија за стандарде одржала је укупно 330 састанака.

Табела 2.1 – Упоредни преглед броја планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2017. години

Врста документа	На српском језику		На енглеском језику		Укупно	
	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено
Нацрт стандарда	337	237	1517	1693	1854	1930
Дефинитивни текст нацрта стандард	322	248	1601	2741	1923	2989
Стандард	348	234 ¹⁾	1584	2818 ²⁾	1932	3052 ³⁾
¹⁾ На овај број треба додати 19 исправки на српском језику. ²⁾ На овај број треба додати 103 исправки на енглеском језику. ³⁾ На овај број треба додати укупно 122 исправки.						

Из упоредног прегледа података у табели 2.1 може се видети да је у 2017. години укупно објављено више српских стандарда и сродних докумената за све три планске категорије него што је било предвиђено планом. Из истог прегледа података може се видети да је у 2017. години објављено мање српских стандарда и сродних докумената на српском језику него што је било планирано, као и да је реализовано мање нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда на српском језику од планираног броја. Разлог већег одступања у броју објављених стандарда на српском језику је тај што је број достављених иницијалних превода стандарда на српски језик у роковима који су дефинисани планом доношења мањи у односу на број стандарда који је планиран приликом израде плана рада комисија у 2016. години, што је проузроковало и померање рокова за њихову реализацију у 2017. години. Осим тога, из табеле се може видети да је реализација објављених стандарда, нацрта стандарда и дефинитивних текстова нацрта стандарда на енглеском језику већа у односу на планом утврђени број.

На основу свега наведеног, може се закључити да је план доношења српских стандарда и сродних докумената за 2017. годину остварен и пребачен у укупном броју и броју реализованих српских стандарда на енглеском језику у свим фазама, осим код српских стандарда на српском језику. На крају, из извештаја о реализацији Плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2017. годину може се закључити и да је већина одељења (организационих јединица Института) не само испунила, већ и пребацила своје планове доношења српских стандарда.

а) Стандардизација у општим областима стандардизације

Из општих области стандардизације (све области изузев електротехнике), у 2017. години израђено је 1.306 нацрта (203 на српском и 1.103 на енглеском језику) и 2284 дефинитивна текста нацрта стандарда (219 на српском и 2.065 на енглеском језику), а објављено је 2.175 стандарда и сродних докумената (219 на српском и 1.956 на енглеском језику).

У области *металургије, машинства, грађевинарства и саобраћаја* израђено је 769 нацрта (119 на српском и 650 на енглеском језику) и 1375 дефинитивних текстова нацрта стандарда (112 на српском и 1263 на енглеском језику), а објављено је 1233 стандарда и сродна документа (103 на српском и 1125 на енглеском језику).

У области *хемијских технологија, пољопривреде, шумарства, безбедности, животне средине и општих стандарда* израђено је 537 нацрта (84 на српском и 453 на енглеском језику) и 903 дефинитивна текста нацрта стандарда (107 на српском и 796 на енглеском језику), а објављено је 883 стандарда и сродна документа (101 на српском и 782 на енглеском језику). Такође, из области терминологије и библиотекарства објављено је 5 стандарда и израђено је 4 дефинитивна текста нацрта стандарда.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2017. години, 121 комисија за стандарде у општим областима стандардизације одржало је укупно 279 састанака.

Од укупно 755 техничких радних тела ISO-а (247 техничких комитета и 508 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде Института имају статус „Р” члана (енгл. *participant*) у 54 тела, односно статус „О” члана (енгл. *observer*) у 433 тела ISO-а. Испуњавајући своје обавезе „Р” члана, у 2017. години комисије за стандарде гласале су на 319 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (ISO/CD, ISO/DIS, ISO/FDIS, ISO/SR).

Табела 2.2 – Број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у 2017. години – преглед по месецима

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената	Број донесених српских стандарда и сродних докумената			Број повучених српских стандарда и сродних докумената
		На српском	На енглеском	Укупно	
Јануар	547/64-51-02/2017 од 31. јануара 2017. год.	10	393	403	245
Фебруар	928/58-51-02/2017 од 28. фебруара 2017. год.	27	125	152	120
Март	1304/ 57-51-02/2017 од 24. марта 2017. год.	23	191	214	115
Април	784/47-51-02/2017 од 28. априла 2017. год.	18	135	153	97
Мај	2095/56-51-02/2017 од 31. маја 2017. год.	15	214	229	172
Јун	2348/43-51-02/2017 од 26. јуна 2017. год.	27	122	149	102
Јул	2675/60-51-02/2017 од 31. јула 2017. год.	28	157	185	187
Август	2687/2-51-02/2017 од 4. августа 2017. год.	22	258	280	99
	2910/46-51-02/2017 од 31. августа 2017. год.				
Септембар	3170/49-51-02/2017 од 25. септембра 2017. год.	8	178	186	123
Октобар	3473/2-51-02/2017 од 18. октобра 2017. год.	8	111	119	67

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената	Број донесених српских стандарда и сродних докумената			Број повучених српских стандарда и сродних докумената
		На српском	На енглеском	Укупно	
	3545/42-51-02/2017 од 30. октобра 2017. год.				
Новембар	3995/42-51-02/2017 од 30. новембра 2017. год.	16	326	342	177
Децембар	4355/116-51-02/2017 од 25. децембра 2017. год.	32	608	640	338
	4403/15-51-02/2017 од 29. децембра 2017. год.				
		234 ¹⁾	2818 ²⁾	3052 ³⁾	1842
¹⁾ На овај број треба додати 19 исправки на српском језику. ²⁾ На овај број треба додати 103 исправке на енглеском језику. ³⁾ На овај број треба додати укупно 122 исправке.					

б) Стандардизација у области електротехнике (електроенергетике, електронике, телекомуникација) и информационих технологија

У областима *електротехнике, телекомуникација и информационих технологија*, у 2017. године израђено је 624 нацрта (34 на српском и 590 на енглеском језику) и 705 дефинитивних текстова нацрта стандарда (29 на српском и 676 на енглеском језику), а објављен је 931 стандард и сродни документ (30 на српском и 901 на енглеском језику).

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2017. години 30 комисија за стандарде у електротехничким областима стандардизације одржало је укупно 51 састанак.

Испуњавајући своје обавезе на међународном плану, у 2017. години гласано је на укупно 169 докумената, које су припремила 24 техничка комитета и поткомитета Међународне електротехничке комисије (IEC) у којима надлежне комисије за стандарде имају статус „Р” члана, тј. учесника (енгл. *participant*). Од укупно 203 техничка радна тела IEC-а (104 техничка комитета и 99 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде Института имају статус „Р” члана у 24 тела, односно статус „О” члана (енгл. *observer*), тј. посматрача у 122 тела, док се за свој статус у 57 тела IEC-а нису изјасниле.

На основу предлога за израду српских стандарда које су доставила министарства релевантна за спровођење техничких прописа чије је доношење предвиђено у 2017. години, Институт је у 2017. године предузео следеће активности:

- објављено је 16 међународних стандарда које је предложило Министарство унутрашњих послова,
- објављена су 3 европска стандарда и 1 међународни стандард које је предложило Министарство пољопривреде и заштите животне средине,
- објављен је 1 европски стандард који је предложило Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања,
- објављена су 4 европска стандарда и 10 међународних стандарда које је предложило Министарство културе и информисања,
- објављено је 6 европских стандарда које је предложило Министарство трговине, туризма и телекомуникација,

- објављено је 15 европских стандарда, један међународни стандард и 4 ревизије изворних српских стандарда које је предложило Министарство рударства и енергетике,
- објављено је 12 међународних и 43 европска стандарда које је предложило Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и
- објављено је 29 европских стандарда које је предложило Министарство здравља.

Од шест међународних стандарда које су 2016. године два привредна субјекта – Развојно-производни центар „Унипласт“ и „Аутотранспорт“ – предложила Институту за преузимање у национални систем стандардизације и који су унети у план за 2017. годину, у 2017. години објављено је свих 6 српских стандарда на енглеском језику.

Осим тога, уз подршку и у сарадњи са Министарством привреде, прибављени су бројни преводи стандарда који представљају подршку за примену хармонизованих прописа. Од 41 добијеног иницијалног превода стандарда у општим областима стандардизације, на крају 2017. године објављено је 14 српских стандарда, док су остали у различитим фазама припреме за доношење на српском језику у току 2018. године.

Реализација плана доношења српских стандарда и сродних докумената Института у складу са чланом 3. Уредбе ЕУ 1025/2012 и релевантним критеријумом у упутству CEN-CENELEC Guide 20:2015-02

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2017. годину планиран је рад на укупно 46 изворних српских стандарда у разним фазама израде, унетих на основу предлога појединих комисија за стандарде и других заинтересованих страна. У 2017. години Институт је објавио 23 изворна српска стандарда и сродна документа. У исто време израђено је шест дефинитивних текстова нацрта стандарда и 3 нацрта изворних стандарда.

План је израђен у складу са чланом 3. Уредбе ЕУ 1025/2012 и релевантним критеријумима из CEN-CENELEC Guide 20:2015-02. Обавештење о Плану доношења српских стандарда за 2018. годину је достављено CEN- CENELEC Менаџмент центру у Бриселу. Такође, на основу Кодекса добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда, обавештење је достављено и заједничком информационом центру ISO-а и IEC-а у Женеви.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.3: Преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

Да би се обезбедила релевантност и актуелност српских стандарда, комисије за стандарде и сродне документе су у 2017. години, у поступку редовног преиспитивања стандарда, повукле су укупно 1.842 стандарда.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.4: Тумачење српских стандарда и сродних докумената

Тумачење српских стандарда и сродних докумената је једна од редовних активности које Институт обавља, како на захтев корисника стандарда, тако и на захтев органа државне управе и правосудних органа (судова).

У 2017. години Институт је издао 31 тумачење у вези са српским стандардима, и то 24 у општим областима и 7 у електротехничким областима стандардизације.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.5: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2018. годину

У априлу 2017. године започете су активности у вези са припремом предлога плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2018. годину. Министарство привреде позвало је релевантна министарства Владе Републике Србије, као и Акредитационо тело

Србије, да доставе листе српских стандарда и сродних докумената које Институт треба приоритетно да донесе у 2018. години, да би служили као подршка спровођењу техничких и других прописа у областима за које су надлежна поједина министарства.

До 30. јуна 2017. године следећа министарства доставила су Институту своје предлоге: Министарство одбране, Министарство пољопривреде и заштите животне средине, Министарство културе и информисања, Министарство рударства и енергетике, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и Министарство здравља.

Такође, Институт је у мају 2017. године на адресе више од 160 привредних друштава који су били највећи купци стандарда у 2016. години и почетком 2017. године послао позив да и они исажу своје предлоге за доношење српских стандарда. До 30. јуна 2017. године Институту је достављено 11 предлога привредних друштава које су релевантне комисије за стандарде анализирале и приоритетне предлоге унеле у план доношења српских стандарда за 2018. годину.

Пошто је Институт до 30. јуна 2017. године преузео око 97 % свих важећих европских стандарда, планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2018. годину, као и за сваку наредну годину, биће предвиђено доношење око 1.500 српских стандарда који су идентични одговарајућим европским, јер је то просечан број стандарда које CEN и CENELEC укупно објаве у току једне године и који се морају преузети на националном нивоу у прописаним роковима. Другим речима, то значи да је рад свих комисија за стандарде у Институту синхронизован са радом одговарајућих техничких радних тела (комитета и поткомитета) европских организација за стандарде, тј. да ће европски стандарди и сродни европски документи бити преузимајући као одговарајући српски документи у роковима које одређују CEN и CENELEC. У 2018. години и каснијим годинама Институт ће настојати да сваке године обезбеди што више финансијских средстава и ангажује сопствене ресурсе за преводње најпотребнијих европских и/или међународних стандарда, и то оних који су већ преузети као српски стандарди на енглеском језику па их треба заменити издањима на српском језику, као и оних које намерава да преузме на српском језику.

План за 2018. годину представља синтезу 163 појединачна плана доношења српских стандарда и сродних докумената које су припремиле комисије за стандарде и сродне документе у Институту. Свака комисија за стандарде је свој план за 2018. годину припремила на основу Стручних основа за израду програма рада и годишњег плана рада комисија за стандарде за доношење српских стандарда и сродних докумената за 2018. годину, дугорочног плана рада у припадајућој области стандардизације, узимајући при томе у обзир потребе привредних субјеката, органа државне управе, тела за оцењивање усаглашености, научно-истраживачких организација, образовних установа и других заинтересованих страна, чији представници учествују у раду комисија. Овај план је израђен по методологији по којој су планске категорије три фазе израде српских стандарда, и то: нацрти стандарда, дефинитивни текстови нацрта стандарда и објављени стандарди. Садржина овог плана је подељена и приказана у три посебна табеларна дела, који следе после ових уводних напомена и заједничког резимеа, од којих је сваки део уређен по областима стандардизације, тј. по надлежним комисијама за стандарде.

Први део плана садржи информације о стандардима и сродним документима које је Институт донео или изменио на основу претходног плана доношења српских стандарда, на којима тренутно ради односно чија је израда у току и стандарда које Институт намерава да донесе или мења у 2018. години, а који нису настали идентичним или еквивалентним преузимањем међународних или европских стандарда. Другим речима, први део плана садржи само пројекте нових изворних српских стандарда, тј. стандарда који нису идентични или еквивалентни европским и/или међународним стандардима, од којих се неки доносе први пут, а неки представљају измене или ревизије раније објављених српских стандарда. Овај део

плана усклађен је са захтевима Уредбе 1025/2012 Европског парламента и Савета о европској стандардизацији.

Други део плана садржи објављене европске стандарде и сродне документе које Институт до сада није преузео у национални систем стандардизације. Такође, овај део плана садржи и објављене међународне стандарде и сродне документе који су унети у план на захтев заинтересованих страна и које Институт планира да преузме као српске стандарде и сродне документе.

Трећи део плана садржи само пројекте нових српских стандарда и сродних докумената који за основу имају европске стандарде одн. европске радне документе, који су, на основу тренутно доступних информација, у разним фазама развоја. Неки од тих европских стандарда биће објављени у 2018. години и Институт ће их преузети у роковима прописаним од европских организација за стандардизацију (CEN и CENELEC), а неки ће у 2018. години бити у нижим фазама развоја (фази нацрта европског стандарда за јавну расправу и фази коначног текста нацрта европског стандарда) и обавеза Института је да паралелно гласа на та европска радна документа и да их преузима као српска радна документа. Поред ознаке сваког српског стандарда, односно сродног документа, по правилу, у плану је дата ознака европског или међународног стандарда са којим се врши усаглашавање, тј. документа који представља основу за израду српског стандарда, односно сродног документа. Поред тога, планиране фазе израде српских стандарда и сродних докумената исказане су по месецима календарске године

Према члану 42. став 1. тачка 2) Статута Института за стандардизацију Србије, годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената доноси Скупштина. Овај план објављује се на интернет страници Института. Скупштина Института може овластити управни одбор да између две редовне седнице скупштине, уместо ње, донесе годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената, као и његове измене и допуне.

Предлог плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2018. годину утврђен је на 103. седници Управног одбора Института, која је одржана 29. септембра 2017. године. На предлог Управног одбора, овај план донесен је на другој редовној седници скупштине Института која је одржана 29. новембра 2017. године и постављен на интернет-презентацију Института.

Израда годишњег извештаја за европске организације за стандардизацију, у складу са чланом 24. Уредбе ЕУ 1025/2012 и релевантним критеријумима у упутству CEN-CENELEC Guide 20:2015-02

У складу са члановима 5. и 6. Уредбе ЕУ о стандардизацији 1025/2012, Институт има обавезу да погодним активностима охрабрује и потпомаже правилну заступљеност свих битних заинтересованих страна у процесу доношења стандарда, укључујући организације потрошача, организације за заштиту животне средине и друге друштвене организације, као и приступ микро, малих и средњих предузећа (ММСП) стандардима и процесу стандардизације. У члану 6. став 3. и члану 24. исте уредбе од чланова CEN-а и CENELEC-а тражи се да припремају годишње извештаје о поменутих активностима и да их достављају CEN-у и CENELEC-у, који их прикупљају од свих чланова, обједињавају и достављају Европској комисији. Институт је припремио и доставио Менаџмент-центру CEN-а и CENELEC-а у Бриселу, као и осталим чланицама ових организација за стандардизацију, извештај о активностима предузетим на укључивању сектора ММСП у процес стандардизације у току 2017. године и тај извештај објавио на својој интернет-страници (ISS and SMEs in 2017: Cooperation, Synergy and Business Relations - Report on ISS activities to facilitate SMEs participation in the standardization process; http://www.iss.rs/images/upload/MSP/eng/iss_report_on_smes__2017.pdf).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.6: Израда каталога српских стандарда и сродних докумената за 2017. годину

Каталог за 2017. годину садржи документа објављена у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2016. године. Иако је доступна унапређена верзија интернет-презентације Института која у сваком тренутку пружа последње информације у вези са развојем и доношењем српских стандарда и сродних докумената, није занемарена потреба једног броја корисника који је заинтересован за ову публикацију Института. Каталог за 2017. годину био је доступан корисницима у фебруару 2017. године. Као једна од погодности коју уживају, каталог се бесплатно доставља члановима Института, као и националним телима за стандардизацију са којима Институт размењује такве публикације.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.7: Ревизија и одржавање базе библиографских података о српским стандардима и сродним документима

База библиографских података о српским стандардима саставни је део система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима који обухвата и базу података о европским и међународним стандардима, базу података о комисијама за стандарде и члановима комисија за стандарде, базу података о купцима стандарда, базу података о вези српских стандарда и техничких прописа који се на њих позивају, терминолошку базу, радна документа европских и међународних организација за стандардизацију, као и текстове објављених европских, међународних и српских стандарда.

У току 2017. године је редовно вршен унос података о објављеним српским стандардима и сродним документима, контрола података о нацртима и дефинитивним текстовима нацрта стандарда и сродних докумената, унос података о продаји стандарда (предрачуни, рачуни, подаци о купцима), унос термина и дефиниција из објављених српских стандарда, унос података о техничким прописима који се позивају на српске стандарде, унос података о комисијама за стандарде и њиховим члановима, израда извештаја о праћењу реализације плана доношења стандарда и сродних докумената, продаји стандарда, комисијама за стандарде и слично.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.8: Развој и одржавање базе стандардизованих термина

У 2017. години настављено је са уносом термина из преузетих терминолошких стандарда објављених на српском језику у 2016. години. Тренутно, терминолошка база Института садржи 17.521 термин на српском и енглеском језику. Као што је планирано, за кориснике интернет-презентације Института омогућено је и да се за све термине који се налазе у бази дефинише и прикаже шира област из које термин потиче. Наиме, сви термини у делу базе који није доступан јавности одређени су у складу са тзв. ICS класификацијом (Међународном класификацијом стандарда), системом који није довољно познат широј јавности. Зато је планирано да се сви термини групишу у препознатљиве, шире области (нпр. рударство и металургија, хемијске технологије, информационе технологије итд.) и на тај начин корисницима омогући лакше проналажење потребних термина.

Осим рада на домаћој терминолошкој бази, запослени у Одељењу за издавачку делатност и превођење наставили су са терминолошком обрадом и уносом термина за тзв. Електропедију, односно речник термина из области електротехнике који одржава Међународна електротехничка комисија (IEC). У 2017. години терминолошки је обрађено и унето 750 термина, а од почетка рада на овим речницима обрађено је и постављено на Електропедију укупно 8.307 термина на српском језику.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.9: Одржавање базе електронских верзија српских стандарда и сродних докумената

Систем за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима садржи и комплетне текстове објављених српских стандарда у PDF формату који су намењени продаји. Рестриктивним одређивањем улога и одговорности, односно права приступа тим документима, као и редовном израдом резервних копија комплетног система, обезбеђена је безбедност система и заштита од неовлашћеног умножавања и дистрибуције.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.10: Одржавање референтних збирки међународних, европских и српских стандарда и сродних докумената

Стандардотека Информационог центра Института располаже комплетним, уређеним збиркама српских стандарда (SRPS), међународних стандарда (ISO, IEC, ISO/IEC) и свих европских стандарда (EN). Комплетне збирке међународних, европских и српских стандарда доступне су у електронском облику, тј. или на компакт-дискетима, или као Word/PDF документа у систему за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима, или on-line. Све референтне збирке су у 2017. години редовно одржаване и ажуриране.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.11: Одржавање збирке српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у техничким прописима

За потребе органа државне управе и других заинтересованих страна Институт је успоставио и одржава збирку важећих и неважећих српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у законима, техничким прописима и другим правним актима. У сарадњи са компанијом Параграф лекс, корисницима је омогућено да на интернет-презентацији добију све информације о стандардима на које се позивају технички прописи, као и да остваре увид у комплетне текстове прописа.

На основу података које из службених гласила Републике Србије доставља Одељење за правне, финансијске и опште послове, база података о српским стандардима и њиховој вези са техничким прописима је редовно ажурирана, чиме је корисницима интернет-презентације омогућено да у сваком тренутку имају последње информације о важећим техничким прописима и српским стандардима на које се ти прописи позивају.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.12: Одржавање базе података о комисијама за стандарде и њиховим члановима

У 2017. години база је интензивно ажурирана подацима о новооснованим или обједињеним односно расформираним комисијама, што је била последица реорганизације комисија за стандарде, односно издавањем нових решења о комисијама за стандарде. Тако су у базу унети подаци из 110 решења о комисијама за стандарде и ажурирани/додати подаци о 1049 чланова комисија за стандарде. У исто време, постојећи подаци о комисијама систематично су проверавани и исправљани, по потреби.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.13: Превођење стандарда и других публикација

Са циљем успостављања услужног превођења стандарда, након неопходних организационих промена, у 2017. години набављен је посебан софтвер (Trados) који омогућава да се процес превођења обавља на ефикаснији начин, а до краја 2017. године извршена је обука једне запослене за рад у поменутом софтверу. Допуном одлуке о висини накнада за стандарде и услуге које пружа Институт, предвиђене су накнаде за услужне преводе стандарда за потребе привреде и других корисника, као и накнаде за преводе стандарда које припреми Институт.

Поред наведеног, у овом периоду је у Одељењу за издавачку делатност извршено превођење са хрватског на српски језик и језичка и графичка обрада 35 еврокодова, који су у складу са закључком Управног одбора, у размени добијени од Хрватског завода за норму.

У истом периоду у Одељењу за међународну сарадњу, информисање и пружање стручне помоћи преведен је и објављен практични приручник од 186 страна „ISO 9001 за мала предузећа – Шта радити”, коју је објавила Међународна организација за стандардизацију ISO, као подршка и помоћ корисницима из сектора малих предузећа у примени новог издања стандарда SRPS ISO 9001. Такође, на интернет-презентацији Института је објављена промотивна брошура у вези са новим издањем стандарда SRPS ISO 9001.

3 САРАДЊА ИНСТИТУТА СА РЕЛЕВАНТНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 3.1: Учесће у изради техничких прописа и усклађивању домаћег техничког законодавства са техничким законодавством ЕУ

У 2017. години Институт је интензивно сарађивао са министарствима у циљу израде и доношења техничких прописа који се усклађују са техничким законодавством ЕУ.

Представници Одељења за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај учествовали су:

- на састанцима Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености у складу са Правилником о мерилима;
- на састанку у Министарству привреде о Правилнику о техничким и другим захтевима за котрљајне лежаје;
- на састанку у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре на тему коефицијената сигурности за еврокод SRPS EN 1991-2;
- у раду у вези са припремом докумената за *Предлог Правилника о условима и захтевима жичара за транспорт лица* Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Сектора за железнице и интермодални транспорт године, као и *Предлога Правилника о начину и поступку спровођења дефинисаних техничких услова произвођача жичаре и мерама којим се гарантује безбедност лица и имовине за време док постројење жичаре не ради*;
- у раду у вези са припремом докумената за *Предлог правилника о одржавању жичара за транспорт лица* Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Сектор за железнице и интермодални транспорт;
- у прегледу документације и припреми извештаја за две комисије за именовање тела за оцењивање усаглашености у складу са Уредбом о техничким и другим захтевима за челик за армирање бетона;
- на састанку комисије за признавање важења иностраних исправа и знакова усаглашености, типа амбалаже, односно посуде под притиском или цистерне за транспорт опасне робе (у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре);
- на састанку у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре у вези са Правилником о енергетској ефикасности зграда, као и на састанку Комисије за утврђивање испуњености услова за признавање важења иностраних исправа о усаглашености за област техничких прописа којима се уређују технички захтеви за грађевинске производе;

- на састанцима Комисије за признавање важења иностраних исправа и знакова усаглашености, типа амбалаже, односно посуда под притиском или цистерни за транспорт опасне робе;
- на састанцима Комисије за признавање важења иностраних исправа за грађевинске производе у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;
- на састанку Комисије за признавање важења иностраних исправа и знакова усаглашености опреме под притиском (славина, регулационих вентила, сигурносних вентила итд.) у Министарству рударства и енергетике;
- на састанцима Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о безбедности лифтова и Правилника о прегледима лифтова у употреби;
- на састанку Комисије за утврђивање испуњености захтева за тела за оцењивање усаглашености према Правилнику о захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености гасних апарата у Министарству рударства и енергетике.

Представници Одељења за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде учествовали су на:

- састанку у Министарству пољопривреде и заштите животне средине, Сектор за планирање и управљање, Одељење за управљање отпадом, на тему: Учешће представника министарства у раду Комисије за карактеризацију и управљање отпадом (разматрање појединих захтева из документа PAS 100 релевантних за министарство);
- састанку у вези са применом Правилника о захтевима за плоче иверице („Службени гласник РС”, број 101/2016, од 16. децембра 2016. године), одржаном у Привредној комори Србије;
- састанку Комисије за испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености према Правилнику о вагама са неаутоматским функционисањем („Службени гласник РС”, број 17/13) одржаном у Министарству привреде;
- састанку радне групе за израду Правилника о мазивима, одржаном у Министарству привреде;
- састанку радне групе за израду Правилника о техничким и другим захтевима за мазива и индустријска уља одржаном у Министарству привреде;
- састанку радне групе за Правилник о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла у Министарству рударства и енергетике;
- састанку радне групе за израду предлога Правилника о техничким и другим захтевима за мазива, индустријска уља и сродне производе у Министарству привреде;
- састанку у Министарству привреде у вези са планираним преузимањем два спорна европска стандарда из области цигарета;
- састанку Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености (проширење именовања) према Правилнику о вагама са неаутоматским функционисањем („Службени гласник РС”, број 17/13) у Министарству привреде.

Представници Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем су учествовали на:

- састанку радне групе за именовања тела одржаном у Министарству трговине, туризма и телекомуникација ради именовања Југоинспекта као именованог тела за спровођење РТТ директиве.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 3.2: Сарадња са органима државне управе у вези са процесима приступања Републике Србије СТО и ЕУ, као и обавезама које произлазе из чланства у СЕФТА

Послови у вези са овим активностима обухватали су: проучавање примљених материјала, упоређивање претходног стања са постигнутим напретком, припрему материјала који се односе на Институт, кореспонденцију са надлежним министарствима Владе и другим органима и др. Сарадња са надлежним министарствима састојала се од следећих активности:

- учешћа у периодичном попуњавању упитника и матрица, на захтев Министарства за европске интеграције и Министарства привреде - Сектор за квалитет и безбедност производа, а које се односе на преглед и ажурирање упитника у вези стандардизације и извештавања Европске комисије која ће на основу свих извештаја из ПГ 1 изградити Годишњи извештај о напретку Републике Србије у 2017. години. Такође, достављени су прилози за план припреме треће ревизије Националног програма за усвајање правних тековина ЕУ (2018–2021), који је достављен и Сектору за квалитет и безбедност производа;
- достављања прилога за стратегију и акциони план за хармонизовану област у оквиру ПГ 1.
- у вези са реализацијом циљева утврђених Стратегијом унапређења система инфраструктуре квалитета у Републици Србији за период 2015–2020. године ("Службени гласник РС", бр. 93/2015), почетком 2017. године израђен је посебан акциони план за 2017. годину којим су предвиђене потребне активности за реализацију појединих мера, односно посебних циљева у области стандардизације у 2017. години;
- с обзиром на то да Институт учествује у реализацији појединих циљева утврђених Стратегијом за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020. године, у првој половини 2017. године припремљен је извештај о активностима које је Институт реализовао у 2016. години. Активности Института предвиђене акционим планом за 2016. годину односиле су се на доношење српских стандарда у складу са Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2016. годину, и то пре свега преузимањем европских и међународних стандарда на српском језику, као и на подизање свести о значају стандардизације путем организовања обука (семинара, радионица) из различитих области стандардизације и објављивања промотивних публикација и збирки стандарда. На основу показатеља наведених у акционом плану Институт је испунио све своје предвиђене обавезе.

4 МЕЋУНАРОДНА АКТИВНОСТ ИНСТИТУТА У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4.1: Међународна сарадња у области стандардизације

Међународна сарадња Института у 2017. години састојала се првенствено у испуњавању статутарних обавеза Института и обављању редовних активности у вези са чланством у међународним и европским организацијама за стандардизацију.

Поред наведеног, у вези са међународном сарадњом и европским интеграцијама у 2017. години остварени су следећи резултати:

- Гласано је на 445 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO-а: 92 документа у фазама ISO/FDIS и ISO/DIS, 126 докумената у фази ISO/CIB, а 227 у вези са систематским преиспитивањем ISO стандарда, што чини 100 % гласања о документима ISO-а за 2017. годину.
- Гласано је на 169 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда IEC-а: FDIS – 64, CDV – 69, остале фазе (NP, PAS, DTR, DTS) – 36, што чини 100 % гласања о документима IEC-а за 2017. годину.
- Гласано је на приближно 2812 радних докумената CEN-а у разним фазама развоја EN стандарда и то: у фази јавне расправе – 863 документа, у фази дефинитивног текста нацрта – 751 документ, у фази систематског преиспитивања објављених EN стандарда – 993 документа, док се на остатак докумената гласало у нижим фазама развоја.
- Гласано је на 654 радна документа CENELEC-а у разним фазама развоја EN стандарда, и то: у фази јавне расправе – 53 документа, у фази формалног гласања – 47 докумената, затим у фази гласања на техничке извештаје и спецификације – 19 докумената, паралелног гласања на дефинитивне текстове нацрта – 225 докумената, у јединственој процедури прихватања (UAP) – 33 документа и у фази паралелног гласања на нацрте на нивоу комитета – 277 докумената.
- Започете су активности у вези са реализацијом пројекта са Немачким институтом за метрологију (PTB) ради успостављања система за управљање документима у Институту.
- Наручивани су европски стандарди који су били потребни за рад комисија за стандарде и преузимање, а Институт их није имао у свом фонду.
- Са Америчким друштвом инжењера за моторна возила (SAEP⁶P), које обавља функцију Агенције за одржавање међународних стандарда ISO 3779 и ISO 3780, на захтев корисника, сарађивало се ради додељивања пет идентификационих шифара произвођача возила (WMIP⁷P) која чини први део идентификационог броја возила (VINP⁸P) која су произведена у нашој земљи.
- Сарадницима у Институту су прослеђиване информације о: објављеним IEC стандардима (Just Published), новим радним документима IEC (достављањем електронског гласила IEC E-Tech), новостима у раду техничких комитета IEC (IEC TC News), најтраженијим и најбоље продаваним IEC стандардима (IEC Mnet) и др.

TP⁶PT SAE = Society of Automotive Engineers

TP⁷PT WMI = World Manufacturers Identifier

TP⁸PTVIN = Vehicle Identification Number

- Вођени су предмети у вези сарадње са европским организацијама за стандардизацију, односно њиховим телима као што су Генерална скупштина и административни одбори, гласање на документа поменутих тела, регионални пројекти итд.).
- У ИЕС-овој бази податка о експертима, као и у базама ISO-а, CEN-а и CENELEC-а, редовно су ажурирани подаци о српским експертима који прате рад техничких радних тела поменутих међународним и европским организацијама за стандардизацију и то за: ISO – 47 експерата из више од 30 предузећа; IEC – 11 експерата из 11 предузећа; CEN – 13 експерата из 11 предузећа; CENELEC – 76 експерата из преко 50 предузећа.
- У контексту поступка редовног преиспитивања ISO стандарда у петогодишњим интервалима после њиховог објављивања, на захтев ISO редовно су достављане тражене информације о томе да ли су преиспитивани међународни стандарди у нашој земљи преузети као SRPS ISO стандарди (као идентични или модификовани), као и о националном ставу у вези са потребом њихове ревизије, односно потврђивања њиховог важења за наредни петогодишњи период.
- Ради информисања унутар Института уредно су достављане информације о: 1) европским електротехничким стандардима (EN/HD) и нацртима нових стандарда (prEN/prHD) који су објављени у претходној недељи, и 2) стандардима Европског института за телекомуникационе стандарде (ETSI) о којима се гласа или су стављени на јавну дискусију.
- ИЕС-у су достављани фајлови који садрже српске термине у разним областима ради објављивања у бази речника *Electropedia*.
- Члановима комисија за стандарде и сарадницима у Институту сукцесивно су додељиване лозинке за директни, електронски приступ документима ISO-а, IEC-а, CEN-а и CENELEC-а.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4.2: Учесће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију

На основу права и обавеза која проистичу из статуса пуноправног члана европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC, руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем и руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовали су на 155. састанку Техничког одбора CENELEC-а и 81. састанку Техничког одбора CEN-а, као и на заједничком заседању Техничких одбора CEN-а и CENELEC-а који су одржани од 31. јануара до 2. фебруара у Бриселу, Краљевина Белгија. На састанцима техничких одбора разматрана су питања као што су предлози за оснивање нових европских техничких комитета, предлози за измене појединих одредаба интерних правила стандардизације, именовање секретара за поједине техничке комитете, предлози за поступања у складу са процедуром Виљамура (за CENELEC) и слична питања.

В. д. директора Института учествовала је у својству члана на 27. састанку Саветодавне групе председника Комитета за земље у развоју (ISO/DEVCO/CAG), који је одржан 13. и 14. марта у Женеви, Швајцарска Конфедерација.

Иако је планирано, делегација Института није учествовала на 47. заседању Генералне скупштине CEN-а и 57. Генералне скупштине CENELEC-а које су одржане од 20–22. јуна у Единбургу, Уједињено Краљевство због неблагоприятног добијања виза.

Представник А.Д. КВАЛИТЕТ из Ниша (који има статус националног сертификационог тела у ИЕСЕЕ-СВ шеми) учествовао је на 20. седници Управног комитета за сертификацију (СМС) ИЕСЕЕ-СВ шеме, која је одржана 17. и 18. маја у Јокохами (Јапан). Представник Института није учествовао на овом састанку због недовољног износа средстава којима је располагао А.Д. КВАЛИТЕТ, који сноси трошкове учешћа у овим организацијама.

В. д. директора Института и руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовали су на 40. заседању Генералне скупштине Међународне организације за стандардизацију ISO и 51. седници Комитета за земље у развоју (DEVCO), који су одржани од 19. до 22. септембра 2017. године у Берлину, Савезна Република Немачка.

В. д. директора Института и руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем учествовали су на 81. заседању Генералне скупштине ИЕС-а, које је одржано од 9. до 13. октобра 2017. године у Владивостоку, Руска Федерација. Том приликом обновљен је уговор о узајамној продаји стандарда и постављена основа за договор о продаји српских стандарда којима се преузимају европски стандарди на територији Руске Федерације.

В. д. директора учествовала је на 6. балканској конференцији о стандардизацији одржаној од 2. до 4. новембра 2017. године у Анталији, Република Турска.

Руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем, и руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовали су на стручном скупу „Регионална радионица - Стратегија развоја националне стандардизације”, који је одржан новембра 2017. године у Ташкенту, Република Узбекистан.

В. д. директора учествовала је на Ванредном заседању Генералне скупштине CENELEC-а и 48. редовном заседању Генералне скупштине CEN-а, одржаним у новембру 2017. године у Бриселу, Краљевина Белгија.

На позив координатора Института за стандардизацију Црне Горе, в. д. директора Института присуствовала је прослави десете годишњице постојања ове организације и у име Института за стандардизацију Србије примила захвалницу за дугогодишњу успешну сарадњу ове две институције.

Руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем учествовао је на стручном скупу: „Квалитет, пословна стратегија за одрживи развој”, који је одржан септембра 2017. године у Сутомору, Република Црна Гора.

Једна запослена у Одељењу за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде и запослена у Одељењу за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије посетиле су Аустријски институту за стандардизацију и учествовале на састанку радне групе CEN/TC 57/WG 01, Central heating boilers for solid fuels, који је одржан септембра 2017. године у Бечу, Република Аустрија.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4.3: Учешће представника Института и српских стручњака у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију

У оквиру својих редовних активности, у току 2017. године Институт је координисао учешће српских стручњака у предлагању, изради, утврђивању, преиспитивању и одржавању међународних и европских стандарда и сродних докумената, као и на заседањима техничких радних тела међународних организација за стандардизацију ISO и ИЕС и њиховог заједничког техничког комитета за информациону технологију ISO/IEC JTC 1, односно европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC.

Члан Комисије за стандарде и сродне документе KS N010, *Флуиди за примену у електротехници*, учествовао је у својству делегата на састанку техничког комитета ИЕС/ТС 10, који је одржан 27. јануара у Нирнбергу, Савезна Република Немачка.

Члан Комисије за стандарде и сродне документе KS N057, *Управљање и комуникација у електротехничком систему*, учествовао је у својству експерта на заседању радне групе ИЕС/ТС 57/WG 10, које је одржано од 20. до 24. фебруара у Женеви, Швајцарска Конфедерација.

На основу права која проистичу из статуса пуноправног члана Института у CEN-у, чланица Комисије за стандарде и сродне документе KS U250-1,8, *Основи прорачуна, дејства на конструкције и сеизмички прорачун*, учествовала је у својству експерта у радној групи CEN/TC 250/SC 8/WG 1 која је одржана 10. марта у Бечу, Република Аустрија. Трошкове службеног путовања сносио је послодавац предложеног експерта.

Представник Института учествовао је 14. марта 2017. године на седници Радне групе CEN/TC 254/WG 6, *Флексибилне траке за хидроизолацију - Изолација мостова* одржаној у Институту за путеве ад Београд, који је и сносио трошкове организовања седнице. Члан Комисије за стандарде и сродне документе KS B028-2, *Горива нафтног порекла*, као и секретар исте комисије, учествовали су на 32. заседању европског техничког комитета CEN/TC 19, који је одржан од 16. до 19. маја у Берлину, Савезна Република Немачка. Трошкове путовања сносили су послодавац члана комисије, односно Институт за свог запосленог.

Због актуелне политичке ситуације, отказано је службено путовање у вези са заједничким заседањем европских комитета CEN/TC 292 и CEN/TC 345, које је одржано од 1. до 2. јуна у Паризу, Француска.

Члан Комисије за стандарде и сродне документе KS N061, *Перформансе и безбедност апарата за домаћинство и сличних електричних апарата*, учествовао је у својству делегата на заседању поткомитета IEC/TC 61D, које је одржано од 1. до 2. јуна у Торонту, Канада. Трошкове путовања сносио је послодавац.

Члан Комисије за стандарде и сродне документе KS U125, *Елементи за зидање и покривање кровова*, учествовао је у својству експерта у раду радне групе CEN/TC 125/WG 1, која је одржана 28. јуна у Берлину, Савезна Република Немачка.

Чланица Комисије KS 3172, *Оптика, фотоника и заштита очију*, учествовала је на првом заседњу радне групе ISO/TC 172/SC 6/WG 3 које је одржано у Брауншвајгу, Савезна Република Немачка од 24.08. и 25.08.2017. године.

Саветник - инжењер стандардизације у Одељењу за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде и млађи саветник - инжењер стандардизације у Одељењу за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије, у оквиру посете Аустријском институту за стандардизацију која је финансирана у сарадњи са Немачком организацијом за међународну сарадњу (GIZ), учествовали су на састанку радне групе CEN/TC 57/WG 01, „Central heating boilers for solid fuels”, који је одржан од 25. до 27. септембра 2017. године у Бечу, Република Аустрија.

Члан Комисије KS M199, *Безбедност машина*, учествовао је на Петом пленарном заседњу CEN/TC 433, *Сценска технологија - Машине, опрема и инсталације* које је одржано 28. септембра 2017. године у Хелсинкију, Финска

Члан Комисије за стандарде и сродне документе KS N032, *Осигурачи*, присуствовао је на састанку поткомитета IEC SC 32B, која је одржана од 9. до 10. октобра 2017. године у Прагу, Република Чешка.

Члан Комисије KS B336, *Битумен, битуменска везива и флексибилне траке за хидроизолацију*, учествовао је на састанку радне групе CEN/TC 254/WG 6, *Хидроизолација на мостовима*, који је одржан 19. октобра 2017. године у Малпенси, Република Италија.

Председник Комисије за стандарде и сродне документе KS A292, *Безбедност и отпорност*, присуствовао је 18. пленарном заседању CEN/TC 325, које је одржано 22. новембра 2017. године у Прагу, Република Чешка.

Председник Комисије за стандарде и сродне документе KS N010, *Флуиди за примену у електротехници*, присуствовао као експерт на Пленарној седници међународне

електротехничке комисије IEC/TC 10, који је одржан од 7. до 10. новембра 2017, године, у Сент Луису, САД.

Члан комисије за стандарде и сродне документе KS N210, Електромагнетска компатибилност, учествовао је на састанку CLC/TC 210, одржаном 14. и 15. децембра 2017. године у Бриселу, Краљевина Белгија.

Учешће техничких и других стручњака из српских предузећа и установа у раду међународних и европских тела за стандардизацију, као и представника Института, има изузетан значај за даљи развој наше националне стандардизације и усаглашавање српских стандарда са међународним и европским стандардима, како ради пријема наше земље у СТО, тако и ради пријема у ЕУ.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4.4: Активности Института као информационог центра за стандарде у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ, као и на основу споразума CEFTA

Информациони центар је у 2017. години CEN/CENELEC Менаџмент-центру пријавио (нотификовао) укупно 30 нацрта изворних српских стандарда, односно српских стандарда којима се преузимају национални стандарди других земаља, и то из општих области стандардизације као што су хемија, нафтна индустрија, рударство и металургија и сл. Ту обавезу је Информациони центар испуњавао и на основу обавеза које има према споразуму CEFTA, што значи да се према посебној процедури на порталу CEFTA постављају обавештења о нацртима изворних српских стандарда.

5 ПРОМОЦИЈА СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ И ПРИМЕНЕ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.1: Реализација промотивних активности према Маркетинг-плану за 2017. годину

Промотивне активности Института планирају се и организовано спроводе у складу са Акционим планом за спровођење Стратегије развоја система инфраструктуре квалитета у Републици Србији (2015–2020), као и Маркетинг-планом Института за 2017. годину. У 2017. години реализоване су следеће активности:

Редизајнирање интернет-странице Института

Током 2017. године започео је процес редизајнирања интернет-презентације Института. Након расписивања јавне набавке потписан је споразум са представницима организације SOCIAL MEDIAHUB DOO - BEOGRAD која је ангажована за реализацију те услуге.

Посебна пажња приликом израде нове интернет-презентације Института била је усмерена на олакшавање приступа корисницима интернет-презентацији и њеној већој видљивости. При том се нарочито водило рачуна о:

- доступности докумената која су на јавној расправи и могућности стављања примедба и предлога заинтересованих страна,
- прилагодљивости интернет-презентације различитим врстама уређаја (рачунарима, таблетима, мобилним телефонима),
- унапређењу претраге стандарда,
- успостављању форума за кориснике стандарда на којем би се постављала питања у вези са унапред задатим или покренутим темама у вези са применом стандарда, продајом стандарда, учествовањем у поступку стандардизације итд.

Промена визуелног идентитета Института

Промена визуелног идентитета - логотипа Института реализована је расписивањем јавног конкурса за достављање предлога за идејно решење за нови логотип. Комисија за избор идејног решења је на основу анализе приспелих предлога направила предлог одлуке о избору најбољег решења, који је достављен Управном одбору ради давања сагласности. Након добијене сагласности Управног одбора, поднета је пријава Заводу за интелектуалну својину ради заштите знака – логотипа. Пуна примена логотипа започела је објављивањем *Годишњег извештаја за 2016. годину*, а завршена је крајем 2017. године изменом логотипа на свим документима и свим медијима, као и на интернет-презентацији Института и друштвеним мрежама.

Израда промотивног филма Института

Финални допринос промени визуелног идентитета допринела је сарадња са продукцијском кућом „Brand Vision“, са којом је реализовано снимање промотивног филма о раду Института и националној стандардизацији. Промотивни филм је презентован гостима и запосленима на коктелу поводом успешног завршетка пословне године и постављен је на интернет-презентацију Института и друштвене мреже. Тренутно је доступна само верзија на српском језику, а преводјење филма на енглески језик биће завршено у 2018. години.

Успостављање веб-сервиса

Успостављен је „веб-сервис“ за повезивање са Агенцијом за привредне регистре ради преузимања ажурних података о привредним субјектима који учествују на било који начин у раду Института; помоћу поменутог сервиса омогућено је преузимање свих релевантних податка и њихово повезивање са системом за обраду података о стандардима, посебно у делу који се односи на продају стандарда.

Промоција користи од учлањења у Институт и повећање броја чланова Института

- Почетком 2017. године Институт је започео припреме за реализацију више пропагандних акција у циљу информисања домаће јавности о предностима и користима од учлањења у Институт, са циљем да се на тај начин повећа број чланова Института, као и да се што већи број домаћих стручњака свих профила укључи у рад стручних савета, комисија за стандарде и других техничких радних тела у Институту.
- Израђен је промотивни летак за повећање чланства Института. Прва серија летака дистрибуирана је 11. априла на Конференцији о безбедности информација, а затим и на сајмовима на којима је Институт учествовао, промотивним скуповима, као и на свим семинарима које је Институт одржао.
- Израђени су квартални планови активности за 2017. годину у вези са повећањем броја чланова Института. Потенцијалним будућим члановима послато је промотивно обавештење и у складу са планом реализовани су састанци и промотивне активности (сајмови, предавања и промоције) на којима су кроз лични контакт објашњене предности учлањења у Институт. Као резултат ове кампање, до краја 2017. године учлањено је 7 нових организација.

Учешће на сајмовима

- Институт је у 2017. години по први пут реализовао учешће на сајмовима на којима је остварен директан контакт са новим корисницима и промовисан Институт. Промотивна посета 43. међународном сајму грађевинарства реализована је трећег дана сајма који се одржао у периоду од 19. до 23. априла на Београдском сајму. Представници Института били су у директном контакту и разговору са излагачима и корисницима, у три хале

Београдског сајма. Део промотивног материјала постављен је на штанд ГТШ „Бранко Жежељ”. Промотивни материјал који се састојао од флајера за промоцију чланства у Институту и брошуре „Традиција, знање, квалитет” постављен је на још десетак штандова излагача.

- Реализована је промотивна посета 61. међународном сајму технике и техничких достигнућа који је одржан у периоду од 15. до 19. маја на Београдском сајму. Промотивни материјал Института (флајери за промоцију чланства у Институту и брошура „Традиција, знање, квалитет”) подељен је у три хале сајма. Реакције излагача са којима је остварен контакт су биле позитивне и посебно се издвојила потреба и заинтересованост за сарадњу са научно-истраживачким организацијама (институтима).
- Институт се представио јавности на Београдском сајму учешћем у периоду од 4. до 6. октобра 2017. године на три међународна сајма која се одржавају у овом периоду: 6. међународном сајму паметних технологија – Паметни и сигурни градови – iSEC, 13. међународном сајму енергетике и 14. међународном сајму заштите животне средине и природних ресурса – EcoFair. На штанду у Хали 1 представници стандардизације били су доступни заинтересованим посетиоцима за разговор и презентацију релевантних група стандарда у складу са достављеним програмом активности. Током тродневног боравка, штанд Института посетило је преко 110 посетилаца сајма.

Промотивна предавања за средње стручне школе и техничке факултете

- за професоре Архитектонско-техничке школе у Београду 25. априла 2017. године;
- за професоре Грађевинско-техничке школе „Бранко Жежељ“ из Београда 8. јуна 2017. године, што је утицало на проширење сарадње и потписивање споразума о сарадњи са Институтом;
- за око 100 ученика првог разреда средње школе - Ваздухопловне Академије, који су 14. и 15. новембра 2017. године посетили Институт и добили основне информације о стандардима;
- за око 80 ученика 4. разреда Средње електротехничке школе „Никола Тесла“ у Београду, одржана су четири узастопна предавања о основама стандардизације;
- за 30 кадета и студената завршне године студија Војне академије, Универзитета одбране Министарства одбране РС, студијског програма: Логистика одбране, одржана је обука 28. новембра 2017. године. Обука се односила на историју стандардизације и Института, начин доношења стандарда, менаџмент ризицима и технике процене ризика;
- за студенте „Београдске политехнике“ 14. и 18. децембра, реализоване су две трочасовне обуке са темама које су се односиле на основе националне, европске и међународне стандардизације, као и на посебно обрађене теме о стандардима из области система менаџмента заштитом животне средине и система менаџмента квалитетом.

Промоција стандарда и стандардизације

- Током године вршено је обавештавање електронским путем специфичних циљних група о новим стандардима из одређене области, као и о ревизијама постојећих стандарда.
- Реализоване су промотивне електронске кампање за специфичне циљне групе након објављивања појединих електронских збирки стандарда, као и за све објављене штампане збирке и публикације.
- Презентоване су нове услуге Института као и погодности које се могу остварити приликом набавке стандарда.
- Пружена је логистичка подршка за учешће на два већа стручна скупа, и то:

- 11. октобра 2017. године на семинару „Коришћење топлотне енергије подземља топлотним пумпама – Представљање серија стандарда SRPS EN 14511 и VDI 4046“, који је одржан у просторијама Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Србије (СМЕИТС) у Београду за преко 40 инжењера;
- 19. и 20. октобра 2017. године, на стручном скупу „XXIII конференција о међулабораторијским испитивањима материјала“ у организацији КОМИМ-а (Комитета за међулабораторијска испитивања материјала), који је одржан на Дивчибарама, у хотелу „Дивчибаре“, којем је присуствовало око 60 учесника.
- Реализована је кампања слања позива за достављање предлога за израду Плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2018. годину.
- Са SGS Beograd је закључен уговор о спонзорству превођења два стандарда по избору спонзора (у оквиру суме од 50.000 динара).
- 5. октобра 2017. године свечано су обележени Дан Института и Светски дан стандарда. Свечаности је присуствовао велики број угледних званика, представника организација и институција са којима је Институт повезан већ дуги низ година. Мото овогодишњег Светског дана стандарда био је: „Стандардима до паметних градова“. Презентована је стандардизација у области паметних градова и паметних мрежа и након тога су додељена признања појединцима из комисија за стандарде и организацијама који су својим радом и залагањем значајно допринели развоју националне стандардизације. Плакете за значајан допринос развоју, примени и промоцији стандарда и за унапређење стандардизације у Републици Србији добили су: Министарство привреде Републике Србије, Дирекција за стандардизацију, кодификацију и метрологију Управе за одбрамбене технологије Министарства одбране Републике Србије и некадашњи директор Института, мр Иван Крстић. Захвалнице за изузетан допринос развоју, примени и промоцији стандарда и за унапређење стандардизације у Републици Србији добили су: Сњежана Пупавац, директор лабораторије ЕКО-ЛАБ ДОО, и чланови комисија Татјана Бошковић, Ковиљка Асановић, Никола Клеут, др Спасенија Милановић, Марјан Ћирић и Милана Чорић.
- Редовно су дистрибуиране „ИСС Новости“ на адресе 1.500 пријављених корисника.

Округли столови и конференције

Током 2017. године Институт је организовао округле столове и конференције на следеће актуелне теме:

- Округли сто под називом „Карте сеизмичког хазарда у Србији“ организован 10. марта 2017. године са укупно 19 учесника омогућио је јавно разматрање и усвајање националног прилога еврокода за сеизмику.
- Конференцији под називом „Одговори на савремене безбедносне изазове“, која је одржана 11.04.2017. године у Клубу посланика, у оквиру сарадње Института за стандардизацију Србије и компаније COMING, присуствовало је више од 100 учесника. Конференција је била намењена првенствено јавним установама и државним институцијама на које се примењује Закон о информационој безбедности. Циљ је био да се овом бесплатном конференцијом разјасне захтеви закона, подзаконских аката и омогуће алати за примену коришћењем стандарда. Учесницима је омогућен попуст од 10 % при куповини збирке стандарда из области информационе безбедности.
- Округли сто под називом „Предлог Правилника о техничким и другим захтевима за дрвна горива и стандарди из те области“ одржан је 13. јуна 2017. године са 12 учесника.

- Округли сто под називом „Представљање нацрта међународног стандарда ISO/DIS 45001, *Системи менаџмента заштитом здравља и безбедношћу на раду – Захтеви са упутством за коришћење*“ одржан је 4. јула 2017. године са 17 учесника.
- Округли сто на тему „Представљање новог стандарда SRPS ISO 37001:2017 – Системи менаџмента против мита – Захтеви са упутством за коришћење, одржан је 28. септембра 2017. у сарадњи са Привредном комором Србије, а уз подршку Мисије ОЕБС-а у Србији и Амбасаде САД. Ово је била прилика за све учеснике догађаја да дају коментаре и сугестије у вези са преводом ISO 37001 на српски језик и да учествују у дискусији. Пријављеним учесницима округлог стола омогућен је приступ тексту нацрта ради припреме и давања примедби. Округлом столу присуствовало је преко 30 учесника, највећим делом из државних институција, јавних предузећа, сертификационих и консултантских кућа.

Промоција продаје стандарда

- Реализована је промотивна кампања нове верзије изворног српског стандарда SRPS A.L2.003:2017, Безбедност и отпорност друштва – Процена ризика, у регионалним привредним коморама широм Србије. Серија промотивних предавања реализована је у сарадњи Привредне коморе Србије односно њеног Удружења за приватно обезбеђење и остале услужне делатности, Факултета безбедности и Института. Завршетак промотивне кампање одржан је у среду, 15. новембра 2017. године. Скупу је присуствовало 120 учесника, међу којима су били представници државних органа (Сектора за ванредне ситуације МУП-а Републике Србије), локалних самоуправа и привредних субјеката који пружају услуге приватног обезбеђења. Скуп је био медијски изузетно добро пропраћен и Тајјана Бојанић, в. д. директора Института, поред изјаве за различите медијске куће дала је и краћи интервју за РТС 1, који је емитован у јутарњем програму 25. новембра 2017. године.
- Промовисано је објављивање две нове електронске збирке на српском језику које се односе на Еврокод 5 и Еврокод 6. По изузетно повољним ценама, обједињени на једном месту у тематску збирку, домаћим стручњацима су понуђени српски стандарди којима су преузети еврокодери и које су за објављивање на српском језику припремиле комисије за стандарде, као и, додатно, преводи појединих делова еврокодера које је припремио Институт сопственим залагањем и који су сада доступни као неауторизовани преводи. Корисници ових збирки позвани су да достављањем својих примедба и предлога помогну Институту да побољша понуђене преводе.

Текстови о стандардизацији у стручним часописима:

- У часопису „Квалитет&Изврсност“, у броју 3–4, објављен је текст „Одговори на савремене безбедносне изазове“, који даје основне информације о успешно реализованој конференцији о информационој безбедности коју је Институт реализовао у сарадњи са компанијом Коминг.
- У часопису ISO Focus за мај-јун 2017. године објављен је текст под називом „Serbia Champions – ISO 37001“ о учешћу в. д. директора Института на 25. економском форуму и форуму животне средине ОЕБС-а и промовисању активности Института у припреми превода стандарда ISO 37001 на српски језик.
- Текст под називом „Предлог Правилника о техничким и другим захтевима за дрвна горива и стандарди из те области“ објављен је у часопису „Квалитет&Изврсност“ број 5-6.
- У часопису „Квалитет&Изврсност“, у броју 7–8, објављени су текстови о новом међународном стандарду ISO 37001 који се бави проблематиком подмићивања, као и

текст о округлом столу одржаном у Институту у вези са стандардима који представљају подршку новом Правилнику о техничким и другим захтевима за дрвна горива.

- У зборнику радова са међународне конференције ЈУСК објављена су два рада: о стандардизацији у области услуга (аутор Татјана Бојанић) и о улози стандарда у припреми и реализацији пројеката (аутори Јелена Крупез и Јелена Скоковић).
- „Стандардима до паметних градова“ и текст о Дану Института и Светском дану стандарда објављени су у часопису „Квалитет&Изврсност“ број 9-10.

Представници Института учествовали су у телевизијским програмима који се баве стручним темама из области економије, као и у телевизијским програмима намењеним ширем гледалишту:

- видео-снимак поводом гостовања в. д. директора Института Татјане Бојанић у Јутарњем програму РТС постављен је на YouTube канал Института, као и
- разговор са Виолетом Нешковић-Поповић, руководиоцем сектора, у вези са доделом награде за пословну изврсност Институту емитован на државној телевизији.

Промоција нових услуга Института

У 2017. години реализовано је више промотивних активности као маркетиншка подршка новим услугама Института, и то:

- Средином фебруара реализована је промоција нових услуга ИСС слањем промотивних писама на адресе 86 виших струковних школа и факултета широм Србије. Резултат је потписивање споразума о пословно-техничкој сарадњи са Грађевинским и Машинским факултетом Универзитета у Београду, док је Факултет безбедности Универзитета у Београду осим споразума са Институтом за стандардизацију Србије потписао и Уговор о онлајн приступу српским стандардима и сродним документима. Поред тога, у овом периоду је споразум о пословно-техничкој сарадњи са Институтом потписала и Грађевинска техничка школа „Бранко Жежељ” из Београда.
- Објављен је позив за заинтересоване провераваче система менаџмента квалитетом и других система менаџмента да се пријаве за регистар проверавача и техничких експерата Сертификационог тела Института за стандардизацију Србије. Током јула промовисан је почетак рада Сертификационог тела Института и позвани су први клијенти да се пријаве за пробну сертификацију према стандарду SRPS ISO 9001:2015. Након тога, организоване су две пробне сертификације, и то у Институту „Торлак“ и агенцији „Магат инжењеринг“. Крајем децембра Сертификационо тело ИСС-а доделило је свој први сертификат МАГАТ Инжењерингу, којим је потврђена саглашеност система менаџмента квалитетом ове организације са захтевима стандарда SRPS ISO 9001:2015. Пошто Сертификационо тело ИСС-а још увек није стекло акредитацију, издати сертификат не носи знак АТС-а.
- Услуга пружања техничке помоћи у примени стандарда промовисана је путем информисања купаца и сарадника у директним контактима, затим приликом продаје стандарда, као и на промоцијама, семинарима и на другим појављивањима Института у јавности.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.2: Обука из области стандардизације као посебан вид промоције примене стандарда

Институт је у 2017. години на основу анализе потреба корисника услуга Института, обавеза које проузрокује успостављање новог законодавног оквира, стања привреде и конкурентских

активности на тржишту, реализовао 25 комерцијалних семинара на којима је присуствовало укупно 304 учесника, и то: 291 учесник из 192 организације и 13 физичких лица. Просечан број учесника на комерцијалним семинарима био је 9.

Називи одржаних семинара су:

- Управљање услугом сузбијања штеточина – Тумачење захтева SRPS EN 16636:2016 и препоруке за његову примену – 3. фебруар 2017. године, пријављено је и учествовало 5 учесника, просечна оцена семинара 4,96.
- Технике процене ризика у складу са SRPS EN 31010:2011 (практична обука); реализован три пута – 7. фебруара, 4. априла и 30. маја 2017. године, са укупно 25 учесника и просечном оценом семинара 4,73.
- Тумачење захтева нове верзије ISO 14001:2015 и препоруке за његову примену – 28. фебруара 2017. године; пријављено је 5, а учествовало 3 учесника (у питању је изненадан изостанак два последња пријављена учесника, због смртог случаја; како је до отказивања учешћа дошло уочи почетка семинара, није било могуће отказати његово одржавање; просечна оцена 4,93.
- Правилник о безбедности машина и српски стандарди – 2. марта 2017. године, семинару је присуствовало 10 учесника: 4 са уплаћеном котизацијом, 4 из организација спонзора 5. балканске конференције и 2 бесплатна учешћа. Просечна оцена 4,48.
- Правилник о опреми и заштитним системима намењеним за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама и стандарда из ове области – 3. марта 2017. године; семинару је присуствовало 7 учесника са плаћеном котизацијом; просечна оцена 4,48.
- Тумачење захтева нове верзије ISO 9001:2015 и препоруке за његову примену (једнодневни), – 9. марта 2017. године; семинару је присуствовало 13 учесника, са плаћеном котизацијом; просечна оцена 4,89.
- Термичка обрада челика и заварених спојева – нови семинар у сарадњи са Друштвом за унапређивање заваривања у Србији (ДУСЗ) успешно је реализован 5. марта 2017. године; присуствовало је 39 учесника; укупна просечна оцена за семинар износи 4,80.
- Тумачење захтева нове верзије ISO 9001:2015 и препоруке за његову примену (дводневни) – 21. и 22. април 2017. године, семинар је похађало 9 учесника, 8 пријављених са плаћеном котизацијом и један учесник са бесплатним учешћем; просечна оцена семинара је 4,94.
- Нови технички прописи и стандарди из области безбедности лифтова – 27. априла 2017. године; семинару је присуствовало 18 учесника са плаћеном котизацијом; просечна оцена семинара је 4,55.
- Поступање са приговорима корисника према серији стандарда SRPS ISO 10001, SRPS ISO 10002 и SRPS ISO 10003 – 25. маја 2017. године, реализован са 6 учесника са плаћеним котизацијама и два учесника из Института; просечна оцена семинара је 4,80.
- Припрема за имплементацију Акта о безбедности. Реч је о семинару који је настао као логичан след након конференције „Одговори на савремене безбедносне изазове“ одржане 11. априла 2017. године у оквиру сарадње Института за стандардизацију Србије и компаније COMING. Семинару је присуствовало 9 пријављених учесника; просечна оцена семинара је 4,76.
- Правилник о техничким и другим захтевима и стандарди за котрљајне лежаје – 21. јуна 2017. године; семинар је похађало 14 учесника, а просечна оцена је 4,65.
- Тумачење захтева нове верзије ISO 9001:2015 и препоруке за његову примену примену (дводневни) – 12. и 13. септембра 2017. године, семинар је похађало 5 учесника, 3 са

плаћеном котизацијом и два учесник са бесплатним учешћем; просечна оцена семинара је 5,00.

- Технике процене ризика у складу са SRPS EN 31010:2011 (практична обука) – (дводневни) 21. и 22. септембра 2017. године, семинар је похађало 5 учесника, сви са плаћеном котизацијом, просечна оцена семинара је 5,00.
- Размишљање засновано на ризику – Примена према стандарду SRPS ISO 9001:2015 - 9. октобра 2017. Године, семинар је похађало 7 учесника, 6 са плаћеном котизацијом и један учесник са бесплатним учешћем; просечна оцена семинара је 4,86.
- Тумачење захтева нове верзије ISO 14001:2015 и препоруке за његову примену – 10. октобра 2017. године, семинар је похађало 8 учесника, 7 са плаћеном котизацијом и један учесник са бесплатним учешћем, просечна оцена семинара је 4,78.
- Коришћење топлотне енергије подземља топлотним пумпама – Представљање серија стандарда SRPS EN 14511 и VDI 4640 – 11. октобра 2017. године у сарадњи са Друштвом за КГХ Србије, 42 учесника, просечна оцена семинара је 4,13.
- Тумачење захтева нове верзије ISO 9001:2015 и препоруке за његову примену – 18. октобра 2017. године, семинар је похађало 5 учесника, сви са плаћеном котизацијом, оцена семинара је 5,00.
- Презентација измена и тумачење захтева нове верзије ISO/IEC 17025 - Препоруке за примену – 26. октобра 2017. године, семинар је похађало 28 учесника, један учесник са бесплатним учешћем, просечна оцена семинара је 4,91.
- Тумачење захтева нове верзије ISO 9001:2015 и препоруке за његову примену (дводневни) – 16. и 17. новембра 2017. године, семинар је похађало 8 учесника, сви са плаћеном котизацијом, просечна оцена семинара је 4,94.
- Презентација измена и тумачење захтева нове верзије ISO/IEC 17025 - Препоруке за примену – 6. децембра 2017. године, семинар је похађало 30 учесника, сви са плаћеном котизацијом, просечна оцена семинара је 4,90.
- Правилник о техничким и другим захтевима и стандарди за котрљајне лежаје – 8. децембра 2017. године, семинар је похађало 14 учесника, сви са плаћеном котизацијом, просечна оцена семинара је 4,82.
- Поновно искоришћење биоразградљивог отпада – SRPS Z.T1.100, *Спецификација за компостирање материјале* – 21. децембра 2017. године, семинар је похађало 22 учесника, 20 са плаћеном котизацијом и два учесника са бесплатним учешћем, просечна оцена семинара је 4,82.

Институт је реализовао и 13 бесплатних промотивних активности (углавном семинари, обуке и округли столови) на којима су учествовала 383 учесника:

- На позив директора Канцеларије Савета за националну безбедност и заштиту тајних података др Горана Матића 26. и 27. октобра представници Института одржали су дводневну информативну обуку за запослене Канцеларије Савета. Предмет обуке била је стандардизација у области информационе безбедности. Учесници обуке били су упознати са основним стандардима из серије ISO/IEC 27000, и то са ISO/IEC 27001 и ISO/IEC 27002, као и са пратећим стандардима који садрже смернице за примену стандарда ове серије, односно служе као подршка примени основних стандарда.
- Округли сто „Карте сеизмичког хазарда у Србији“ организован 10. марта 2017. године са укупно 19 учесника, омогућио је јавно разматрање и усвајање националног прилога еврокода за сеизмику.

- Предавање о користима од укључења професорског кадра у националну стандардизацију, примени стандарда у изради семинарских радова и предавања на примеру стандардизације у области грађевинске индустрије и архитектуре за професоре Архитектонско-техничке школе у Београду – одржано 25. априла 2017. године.
- Предавање о користима од укључења професорског кадра у националну стандардизацију, примени стандарда у изради семинарских радова и предавања на примеру стандардизације у области грађевинске индустрије за професоре Грађевинско-техничке школе „Бранко Жежель“ из Београда одржано је 8. јуна 2017. године, што је утицало на проширење сарадње и потписивање споразума о сарадњи са Институтом.
- Семинар за председнике Комисија ИСС под називом “ИСС у европским организацијама за стандардизацију – новине које доноси пуноправно чланство“ – одржан је 12. јуна 2017. године, са 24 учесника и просечном оценом 4,55 и 24. децембра 2017. године за 6 учесника.
- Округли сто под називом „Предлог Правилника о техничким и другим захтевима за дрвна горива и стандарди из те области“ одржан је 13. јуна 2017. године са 12 учесника.
- Округли сто под називом „Представљање нацрта међународног стандарда ISO/DIS 45001, Системи менаџмента заштитом здравља и безбедношћу на раду – Захтеви са упутством за коришћење“ – одржан је 4. јула 2017. године са 17 учесника.
- Целодневни семинар на тему „Информациона безбедност, закон и стандарди“ организован је 3. октобра 2017. године за 52 полазника из организационих јединица Министарства одбране, Војске Србије и одбрамбене индустрије Србије.
- Основе стандардизације за ђаке Ваздухопловне академије (средња школа) – обука је одржана 14. и 15. новембра 2017. године, а разматране су основе националне, међународне и европске стандардизације.
- Основе стандардизације за ђаке електротехничке школе „Никола Тесла“ – обука је одржана 23. новембра, а разматране су основе националне, међународне и европске стандардизације.
- Семинар за кадете и студенте Војне академије под називом “Основе стандардизације и менаџмент ризицима“ одржан је 28. новембра 2017. године са укупним учешћем 30 студената.
- Трочасовна обука за студенте „Београдске политехнике“ који похађају предмет Еколошки менаџмент на тему „Основе националне, европске и међународне стандардизације и стандарди из система менаџмента заштитом животне средине“ одржан је 14. децембра 2017. године уз учешће 31 студента.
- Трочасовна обука за студенте „Београдске политехнике“, група за менаџмент квалитетом, на тему „Основе националне, европске и међународне стандардизације и имплементација система менаџмента квалитетом у ИСС“ одржана је 15. децембра 2017. године уз учешће 12 студената.

Укупна просечна оцена реализованих семинара за 2017. годину износи 4,81 и бележи стални раст у последње три године (укупна оцена семинара за 2016. годину износила је 4,76, за 2015. годину била је 4,73, а за 2014. годину 4,70). На 25 реализованих семинара ангажовано је укупно 39 предавача (29 екстерних и 10 интерних), док је укупан број учесника семинара био 312. Укупна просечна оцена за све предаваче у 2017. години износи 4,78, при чему је просечна оцена за предаваче на комерцијалним семинарима већа у односу на бесплатне

семинаре и износи 4,80, док просечна оцена за предаваче на бесплатним семинарима износи 4,71. Укупна просечна оцена на семинарима на којима се није плаћала котизација износила је 4,70.

Највишу укупну просечну оцену има параметар комуникативност, а најнижу просечну оцену добио је параметар поштовање програма (овај параметар је у 2016. години најбоље оцењен).

Свеукупно посматрано, просечне оцене семинара су задовољавајуће. Најбоље оцењени критеријум на семинарима на којима се плаћала котизација је актуелност теме. Најлошије оцењен критеријум је материјал за семинар, као и претходне године. Критеријум радни услови био је у 2016. години најбоље оцењен, док је у 2017. години добио нижу просечну оцену. Пад просечне оцене присутан је и код осталих критеријума, али у мањој мери.

Планом семинара и радионица за 2017. годину предвиђено је одржавање 23 семинара са потенцијалним понављањем одређених семинара за које се очекивало да изазову веће интересовање корисника. При реализацији семинара током године дошло је до мањег одступања од годишњег плана из различитих разлога (нпр. због немогућности ангажовања планираних предавача у предвиђеном термину, потребе да се реагује на захтеве корисника за одржавање семинара или радионице о теми која је актуелнија од планиране у одређеном термину, недовољна заинтересованост и одзив корисника на понуђене обуке, итд.).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.3: Издавање посебних публикација

Током 2017. године објављена је промотивна публикација „Годишњи извештај о раду 2016“, која је из штампе изашла у јулу месецу. Публикација је обухватила све релевантне информације о раду Института у 2016. години (о доношењу српских стандарда, припремама за пуноправно чланство у европским организацијама за стандардизацију, подношењу пријаве за пуноправно чланство и провери Института, Балканској конференцији, семинарима које су одржани итд.), које су припремљене и дизајниране на начин који ће задовољити промотивну сврху оваквих издања. У овој публикацији је први пут објављен нови лого Института. Извештај је у штампаној верзији достављен министарствима, националним телима за стандардизацију других земаља са којима Институт размењује промотивне публикације, научно-образовним установама са којима Институт има закључен споразум о пословно-техничкој сарадњи и другим сарадницима Института.

Објављене су две електронске збирке стандарда на српском језику које се односе на Еврокод 5 и Еврокод 6. По изузетно повољним ценама, обједињени на једном месту у тематску збирку, домаћим стручњацима су понуђени српски стандарди којима су преузети еврокодери и које су за објављивање на српском језику припремиле комисије за стандарде, као и, додатно, преводи појединих делова еврокодова које је припремио Институт сопственим залагањем и који су сада доступни као неауторизовани преводи, а не као српски стандарди (у ознаци немају ознаку SRPS). Корисници су били позвани да достављањем својих примедба и предлога помогну да се побољшају понуђени преводи.

Такође, с обзиром на то да су наишле на добар пријем код корисника, припремљено је и девет електронских збирки стандарда из области система менаџмента квалитетом и оцењивања усаглашености.

У току 2017. године припремљен је и објављен други део збирке стандарда из области информационе безбедности, која садржи четири стандарда из серије SRPS ISO/IEC 27000. Уз први део збирке стандарда из ове области који је објављен у 2016. години, ова књига представља значајну подршку за примену прописа из ове области. Помоћ у преводу пружило је Министарство привреде Републике Србије.

У истом периоду објављена је и прва од предвиђене две збирке стандарда из области заштите од атмосферског пражњења. Намењена је пројектантама и извођачима радова, као и особама које врше проверавање и испитивање инсталација и система за заштиту од атмосферског пражњења. Садржај збирке чине најновији стандарди на основу којих се врши пројектовање, извођење и одржавање инсталација и система за заштиту од атмосферског пражњења. Збирка је у потпуности на српском језику.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.4: Издавање службеног гласила Института

Службено гласило Института *ИСС информације*, које се објављује једном месечно, садржи информације у вези са објављеним српским стандардима и сродним документима, нацртима докумената који се стављају на јавну дискусију, оснивањем комисија за стандарде, преиспитивању српских стандарда и сродних докумената, затим информације о међународним стандардима који су на јавној дискусији и о којима заинтересована јавност може да се изјасни, као и о међународним стандардима који су објављени и који на захтев заинтересованих страна могу да буду преузети као српски стандарди.

Посебно је значајан део *ИСС информација* који садржи податке о нацртима европских стандарда и сродних докумената и податке о европским стандардима и сродним документима који су доступни за објављивање на националном нивоу, које Институт мора да објављује поштујући права и обавезе које проистичу из пуноправног чланства у европским организацијама за стандардизацију.

У 2017. години објављено је дванаест бројева овог гласила, које се у електронском облику објављује на интернет-страници Института.

Електронско гласило Института под називом *ИСС новости*, покренуто 2015. године, доставља се члановима Института, купцима стандарда, учесницима семинара, сарадницима Института и свима који се пријаве преко интернет-странице Института, што значи на преко 1 500 адреса. Гласило садржи информације о најновијим објављеним стандардима на српском језику, нацртима српских стандарда који су од потенцијалног интереса за одређени круг корисника, актуелности из европске и међународне стандардизације и најаве семинара. У 2017. години је дистрибуирано дванаест бројева овог гласила.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.5: Одржавање интернет-презентације Института

У првој половини 2017. године на интернет-презентацији Института објављено је 66 вести, којима су између осталог, обележени су сви важнији догађаји на којима су учествовали представници Института, значајни догађаји из међународне сарадње Института са телима за стандардизацију и другим институцијама, сви семинари које је Институт организовао, позиви за учествовање у јавној расправи о стандардима од посебног значаја за шири круг корисника и слично. У овом периоду интернет-презентација Института имала је више од 114.000 корисника са 229.000 прегледа, од чега су најпосећеније странице са напредном претрагом српских стандарда, вестима, подацима о комисијама за стандарде, продајом стандарда итд. Велику посећеност имале су странице са подацима о техничким прописима и стандардима – 12.828 прегледа и страница са терминолошком базом – 22.399 прегледа. Осим директног приступа интернет-презентацији Института, највише посета остварено је преко друштвених мрежа Facebook и LinkedIn.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.6: Споразуми о пословно-техничкој сарадњи са образовним институцијама

У току 2017. године Институт је склопио четири споразума о сарадњи са образовним институцијама, и то са Машинским факултетом Универзитета у Београду, Грађевинским факултетом универзитета у Београду, Факултетом безбедности Универзитета у Београду, као и са средњошколском образовном установом ГТШ „Бранко Жежељ” из Београда, што је први

случај склапања споразума са једном средњом школом. Уз то, са Факултетом безбедности потписан је и први уговор о онлајн приступу српским стандардима, који ће студентима и професорима овог факултета омогућити стални приступ одабраним комплетним текстовима српских стандарда под изузетно повољним условима.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.7: Редовни правни послови у области стандардизације

У 2017. години, у Одељењу за правне, финансијске и опште послове, правни послови у области стандардизације обухватали су следеће активности:

а) Објављивање стандарда и предмети у вези са стандардима

- У сарадњи са Одељењем за издавачку делатност, припремљено је петнаест решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената, која су у складу са Законом о стандардизацији, објављена на интернет-страници Института.

б) Тумачења и мишљења

- Израђено је 9 мишљења и 15 тумачења на захтев органа државне управе, привредних друштава и других правних лица;
- пружане су консултације при изради мишљења која су припремали други сарадници у Институту.

в) Закони и подзаконски акти

- Оснивачу је достављен на сагласност Статут Института за стандардизацију Србије, која је прибављена 17.03.2017. године („Сл. гласник РС”, бр. 26/2017). Статут је након прибављене сагласности објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 29/2017;
- донета је Одлука о изменама и допунама Одлуке о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације ("Сл. гласник РС", бр. 78/2017).

г) Органи Института

- Припремљена је и одржана прва ванредна дописна седница Скупштине Института;
- припремљене су и одржане две редовне седнице Скупштине Института;
- припремљено је и одржано 14 седница Управног одбора Института;
- израђено је више појединачних одлука Управног одбора;
- припремљене су четири седнице Надзорног одбора;
- обрађено је више пријава за учлањење, односно захтева за престанак чланства у Институту и у вези с тим израђене су одлуке о пријему односно искључењу из чланства.

д) Остало

- Израђени су анекси уговора о раду ради распоређивања запослених у складу са изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места.
- Усвојено је ново идејно решења за лого Института и поднет је захтев за признање жига.
- Усвојен је Полугодишњи извештај о раду Института за 2017. годину.
- Донет је Програм рада Института за 2018. годину.

- Донет је План доношења стандарда у Институту у 2018. години.
- Донет је Програм рада Института за 2018. годину
- Одељење за правне, финансијске и опште послове и Одељење за продају, маркетинг и едукацију активно су учествовали у припреми документације за учествовање у конкурсима за доделу награде за пословну извршност.
- Склопљена су три споразума о пословно-техничкој сарадњи, и то са са Грађевинским и Машинским факултетом Универзитета у Београду, као и, први пут, споразум са једном средњошколском образовном установом – ГТШ „Бранко Жежељ”.
- Потписан је споразум о пословно-техничкој сарадњи са Асоцијацијом за квалитет и стандардизацију Србије
- Потписан је Споразум о пословно-техничкој сарадњи, као и Уговор о онлајн приступу српским стандардима и сродним документима са Факултетом безбедности Универзитета у Београду. Потписан је уговор са Привредном комором Србије о учествовању представника Института у реализацији обука из области система менаџмента квалитетом за запослене у регионалним привредним коморама у Србији.
- Руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију именован је за менаџера за интегрисани систем менаџмента према стандардима SRPS ISO 9001:2015 и SRPS ISO/IEC 27001:2014, и то привремено, за период до 03.10.2017. године.
- Организовано је полагање приправничког испита за једног приправника.
- Донет је План набавки за 2017. годину, који је у складу са Законом о јавним набавкама објављен на Порталу јавних набавки и на сајту Института.
- Израђен је Завршни рачун, Предлог финансијског извештаја Института за 2016. годину и спроведен годишњи попис имовине и обавеза на дан 31.12.2016. године.
- Редовно је допуњавана и ажурирана база која садржи податке о вези српских стандарда и техничких прописа који се позивају на српске стандарде на основу података из „Службених гласника РС“ о новим објављеним техничким прописима, као и о прописима који су замењени или стављени ван снаге.
- Ступањем на снагу Статута Института, извршено је усклађивање следећих интерних акта Института: Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту за стандардизацију Србије, Правилник о спровођењу јавног конкурса за попуњавање радних места у Институту за стандардизацију Србије, Правилник о стручним оспособљеностима, знањима и вештинама које се проверавају у изборном поступку, начину њихове провере и мерилима за избор на радна места у Институту за стандардизацију Србије, Правилник о приправничком стажу и полагању стручног испита у Институту за стандардизацију Србије, Правилник о раду, Правилник о поступању са тајним, поверљивим и строго поверљивим актима, Правилник о ближе утврђивању поступка јавне набавке, Правилник о чланству у Институту за стандардизацију Србије, Правилник о условима и начину коришћења службених мобилних телефона, Правилник о накнади трошкова и отпремнини запослених у Институту за стандардизацију Србије, Правилник о облику, садржини и употреби знака (логоа) Института за стандардизацију Србије, Правилник о организацији буџетског рачуноводства и рачуноводственим политикама, Правилник о трошковима репрезентације и поклонима, Правилник о поступку унутрашњег узбуњивања, Правилник о поступку кандидовања и избора представника запослених који се предлажу за члана Управног одбора односно члана Надзорног одбора, Пословник о раду Колегијума директора Института за стандардизацију Србије, Пословник о раду Скуштине Института за стандардизацију Србије, Пословник о раду

Стручног савета за опште области стандардизације, Пословник о раду Стручног савета у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација, Пословник о раду Управног одбора Института за стандардизацију Србије, Упутство о учествовању на стручним скуповима у земљи и иностранству, Наредба о изради аката, Наредба о присутности на раду запослених у Институту за стандардизацију Србије, Одлука о радном времену, Одлука о висини чланарине у Институту за стандардизацију Србије за 2017. годину, Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности, Правилник о пријему, посети и контактима са страним држављанима и другим лицима, Наредба о изради аката, Упутство о набавци и сервисирању опреме, Упутство о набавци и требовању канцеларијског материјала, Упутство о примопредаји послова, Упутство о коришћењу сала за састанке, План евакуације и упутство за поступање у случају пожара, Упутство о превозу запослених, Упутство о садржају и вођењу персоналних досијеа запослених, Упутство о канцеларијском и архивском пословању, Упутство за коришћење пропусница, Инструкција за онлајн приступ српским стандардима и сродним документима, Инструкција о одређивању висине нето накнаде за рад спољних сарадника који се ангажују као предавачи.

- Донети су следећи правилници и одлуке: Правилник о изменама и допунама Правилника о критеријумима за утврђивање зараде, накнаде зараде и других примања запослених у Институту, Правилник о изменама и допунама правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту за стандардизацију Србије, нова верзија Мапе пословних процеса – Процедуре за службена путовања, Правилник о безбедности информационо-комуникационог система Института, Одлука о висини чланарине у Институту за 2017. годину, Одлука о изменама и допунама одлуке о висини чланарине у Институту за стандардизацију Србије за 2017. годину, Правилник о интелектуалној својини.
- Донет је План волонтирања за 2017. годину и закључени су уговори са два волонтера.
- Припремљене су конкурсне документације и спроведени су поступци десет јавних набавки мале вредности у складу са Планом набавки за 2017. годину и Финансијским планом Института. Закључени су уговори о: штампању публикација; набавци електричне енергије; набавци авио-карата и резервацији хотелског смештаја; одржавању хигијене; физичко-техничком обезбеђењу; набавци канцеларијског материјала, одржавању информационог система Института; ресертификацији система менаџмента; набавци рачунарске опреме, редизајнирању сајта Института; одржавању телефонске централе; електричних, водоводних и канализационих инсталација; одржавању и сервисирању лифта; редовном одржавању противпожарних апарата, противпаничне расвете и хидрантске мреже; стабилног система аутоматске дојаве пожара; сервисирању фотокопир-апарата, штампача и пројектора; услугама такси превоза; осигурању имовине и запослених у Институту, итд.
- Одржавана је база података о члановима и чланству у Институту и обављани су сви пратећи послови у вези са наплатом чланарина.
- Припремљен је већи број пријава за запослене, решења за годишње одморе, решења за службена путовања у иностранство, плаћена одсуства, као и потврда из радног односа за различите намене.
- Обављане су редовне активности у области правних, кадровских и општих послова, послова одржавања имовине Института, текућих финансијских и рачуноводствених послова.
- Учешће у ТАИЕХ пројекту у вези израде јавног регистра административних послова.

- Сарадња са Министарством за државну управу и локалну самоуправу у вези са изработом Каталога радних места и изработом измена и допуна Каталога радних места у јавном сектору. Имајући у виду специфичну делатност Института, који је једино национално тело за стандардизацију у Републици Србији, било је неопходно да сва радна места из основне делатности Института буду препозната и идентификована у Каталогу радних места. Такође, било је потребно идентификовати и сва генеричка радна места у Институту.
- Министарству привреде је упућен захтев за сагласност на прихватање донације Немачког друштва за међународну сарадњу, али до краја 2017. година сагласност није прибављена, због чега није дошло до реализације понуђене донације
- Донете су нове QMS процедуре (Измена процедура QP: 6, 10, 12, 23, 24 и 25).
- У писарници Института регистровано је 4.456 предмета са 23.777 аката.
- Умножено је 203.138 страница докумената и спаковано 4.354 поштанских пошиљака.
- Ради обављања послова у вези са надлежностима Института, у првој половини 2017. године 16 запослених провело је укупно 136 дана на службеним путовањима у земљи и иностранству.

6 ПРОДАЈА СТАНДАРДА И ИНФОРМАЦИЈА О СТАНДАРДИМА

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 6.1: Продаја стандарда и сродних докумената

Институт продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје:

- међународне стандарде и сродне документе (ISO, IEC и ISO/IEC);
- британске стандарде и сродне документе (BS);
- немачке стандарде и сродне документе (DIN);
- руске стандарде и сродне документе (ГОСТ Р);
- међудржавне стандарде и сродне документе (ГОСТ) који важе на територији свих држава чланица Заједнице Независних Држава;
- стандарде и сродне документе Европског института за телекомуникационе стандарде (ETSI);
- стандарде и сродне документе Америчког друштва за испитивање и материјале (ASTM);
- стандарде и сродне документе Института за стандардизацију Босне и Херцеговине (BAS).

У вези с тим, Институт је квартално извештавао међународне организације за стандардизацију, као и националне организације за стандардизацију са којима је закључио уговоре о продаји стандарда о броју продатих стандарда и уплаћивао уговорени износ накнаде за ауторска права за све продате стандарде, уз право задржавања уговорене провизије. У току 2017. године обновљен је уговор са националним телом за стандардизацију Руске Федерације о продаји ГОСТ стандарда.

У укупном приходу насталом продајом услуга које је пружао Институт у 2017. години 88,70 % чине приходи настали продајом стандарда. Највише се су продавали национални стандарди и њихова продаја чини 78,11 % укупне продаје, затим следи продаја страних стандарда која чини 10,58 % укупне продаје. Удео продаје настао од реализације семинара се увећао у односу на претходну годину и сада износи 8,64% од укупне продаје. Удео од продаје збирки у укупној продаји износи 1,54 %, од чега више од половине тог износа потиче од продаје електронских збирки, а 45,83 % од продаје штампаних збирки.

У току 2017. године радило се на промоцији електронске продаје. Проценат онлајн продаје се у 2017. години кретао од 2,26 % до 4,88 % од укупне вредности месечне продаје српских стандарда. Успостављена је и постаје све траженија услуга онлајн читања стандарда уведена крајем 2016. године, а њен удео у целокупном обиму продаје услуга Института износи приближно 1%. Нова услуга онлајн приступа одабраној групи стандарда за образовне институције активирана је за једног купца. За нову услугу онлајн читања целокупне збирке српских стандарда исказало је интересовање неколико организација, али се могућа реализација очекује у 2018. години.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 6.2: Пружање информација о стандардима

У 2017. години Информациони центар Института је остварио следеће резултате у вези са информисањем и односима са јавношћу:

- припремио је 938 одговора на упите које су у писаном облику доставиле заинтересоване стране из земље, као и на 312 упита из иностранства;
- у току сваког радног дана у просеку је одговорено на око 60 телефонских упита у вези са српским, међународним и европским стандардима, делатношћу и услугама Института, техничким законодавством ЕУ – директивама и другим документима;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију CENELEC и Европском комитету за стандардизацију CEN редовно су достављани извештаји о напретку Института у преузимању европских стандарда закључно са 31. децембром 2017. године;
- у Информационом центру је у овом периоду услужено више од 80 странака, које су биле заинтересоване за информације о српским, међународним, европским и националним стандардима развијених земаља или земаља у региону;
- свакодневно су припремане потребне информације за сараднике у Институту који међународне или европске стандарде користе као документациону основу за израду српских стандарда;
- редовно су вршена претраживања база података и релевантних интернет-страница за потребе сарадника из Института, као и за остале кориснике услуга Института.

7 РЕАЛИЗАЦИЈА ЕДУКАТИВНИХ АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 7.1: Обучавање стручњака који учествују (или који желе да учествују) у активностима националне и/или међународне и европске стандардизације

И у 2017. години настављена је добро прихваћена пракса одржавања бесплатних семинара за чланове комисија за стандарде, која је успостављена претходних година. Овога пута обука је била намењена првенствено председницима комисија. Циљ овако конципиране обуке био је повећање учешћа домаћих експерата у раду техничких комитета европских организација за стандардизацију и давање упутстава о начину рада тих организација, као и обавезама које за

Институт проистичу из пуноправног чланства у европским организацијама за стандардизацију. Семинар под називом „ИСС у европским организацијама за стандардизацију – новине које доноси пуноправно чланство” одржан је у два наврата: 12. јуна 2017. године; семинару су присуствовала 24 учесника; 24. децембра 2017. године: семинару је присуствовало 6 учесника.

На свим скуповима на којима је учествовао Институт, као и на онима које је Институт организовао промовисан је значај учествовања наших стручњака у европској и међународној стандардизацији, као и предности које од тога може да има целкупна привреда Републике Србије.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 7.2: Пружање стручне помоћи у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената

Активност Института, утврђена Изменама и допунама Закона о стандардизацији („Сл. гласник РС”, бр. 46/2015, чл. 15а), која се односи на пружање стручне помоћи заинтересованим привредним друштвима и предузетницима у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената, и у првој половини 2017. године односила се на рализацију уговора склопљеног између Института и Дирекције за мере и драгоцене метале (ДМДМ). Услуга пружања стручне помоћи у вези је са применом и испуњавањем захтева стандарда SRPS ISO/IEC 27001, *Информационе технологије – Технике безбедности – Системи менаџмента безбедношћу информација*. У току децембра 2017. године припремљена је и прихваћена понуда Института за реализацију стручне помоћи за грађевинско предузеће Neimar-V из Београда. Реализација уговора у вези са пружањем стручне помоћи у имплементацији захтева нових издања стандарда SRPS ISO 9001 и SRPS ISO 14001 биће остварена у току прве половине 2018. године.

8 СЕРТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА И ОСОБА

У 2017. години интензивно је припремана документација неопходна за подношење пријаве за акредитацију, и то на основу налаза, сугестија и предлога експерта којег је Институт ангажовао ради провере документације и испуњености услова у складу са захтевима стандарда.

Извршена је ревизија Пословника Сертификационог тела Института, као и одговарајућих записа, израђене су Политика непристрасности и Политика поверљивости и измењене процедуре. У неколико наврата обављени су интервјуи са лицима пријављеним за екстерне провераваче и у складу са тим ажуриран је Регистар проверавача.

На интернет-презентацији Института постављено је обавештење о томе да Институт започиње нову делатност и позвани су клијенти на сарадњу.

Институт је израдио Бизнис-план за спровођење активности сертификације за период 2016-2018. године и извршио анализу услова пословања. Такође, припремљен је ценовник за услуге сертификације.

Извршена је обука шест водећих проверавача према стандарду ISO/IEC 27001:2013, у складу са финансијским планом Института.

Започете су интензивне маркетиншке активности на проналажењу клијената за осведочење и извршено пробно попуњавање пријаве за акредитацију ради утврђивања могућих недостатака. У другој половини 2017. године, након спроведених маркетиншких активности, извршене су две пробне сертификације система менаџмента квалитетом:

1. Почетна сертификација организације Магат-Инжењеринг,
2. Почетна сертификације Института за вирусологију, вакцине и серуме "Торлак".

У складу са Правилима сертификације система менаџмента и другим документима сертификационог тела Института који су израђени у складу са захтевима SRPS ISO 17021-1:2015, процес пробне сертификације је прошао кроз све потребне фазе за ову врсту сертификације. Активности у вези са пробном сертификацијом су обухватиле следеће кораке:

1. Преиспитивање пријаве-захтева за сертификацију система менаџмента квалитетом организације чиме су утврђене:
 - техничке области за обим сертификације,
 - потребни ЕА кодови за провераваче и потреба за ангажовањем техничких експерата,
 - време потребно за проверу,
 - на основу потребне компетентности извршен је избор тима за оцењивање, а у случају сертификације Института "Торлак" ангажован је технички експерт.
2. На основу прихваћене понуде за пробну сертификацију и прихватања оцењивачког тима од стране организације потписани су уговори о сертификацији са:
 - организацијом Магат-Инжењеринг,
 - Институтом за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак”.

Такође су потписани уговори са екстерним проверавачем и техничким експертом.

Уговори су израђени у складу са принципима и захтевима сертификације система менаџмента према SRPS ISO 17021-1:2015.

3. Обављена је прва фаза провере у Магат-Инжењерингу 25.09.2017. и прва фаза провере у „Торлаку” 04.10.2017.
4. Обављена је друга фаза провере у Магат-Инжењерингу 13.10.2017. и друга фаза провере у Торлаку 13-14.11.2017.

Након извршене провере тим за проверу је израдио извештаје о провери за обе организације, који су достављени Сертификационом телу Института.

Решењем су именоване комисије за сертификацију за обе организације.

У складу са препоруком тима за проверу, комисија је донела одлуку о додели сертификата за организацију Магат Инжењеринг 10.11.2017.

В. д. директора Института Татјана Бојанић уручила је сертификат 28.12.2017. др.Маји Алексић, представнику руководства за квалитет уз присуство директора организације Магат-Инжењеринг Горана Алексића.

Комисија за сертификацију је донела одлуку да не додели сертификат у складу са препоруком тима за проверу за Институт „Торлак”.

Након обављених пробних сертификација, идентификована је потреба за изменама појединих докумената, пре свега оних који се примењују у поступку провере. Због тога су извршене потребне измене у тим и са њима повезаним документима Сертификационог тела Института.

У периоду од 07.09.2017. до 03.11.2017. обављене су обуке за сертификационо особље, провераваче Института и све који су укључени у процес сертификације, у циљу подизања компетентности у поступку сертификације.

Одржано је пет једнодневних обука за 18 запослених, и то:

1. ISO 9001:2015 - *Увод у имене - Анекс SL*, одржана 07.09.2017.
2. SRPS ISO/IEC 17021-1:2015 - *Увод у измене, Примена у сертификационом телу Института за стандардизацију*, одржана 15.09.2017.

3. *Симулација оцењивања по правилима СТ ИСС-а*, одржана 29.09.2017.
4. *Комуникација током оцењивања*, одржана 27.10.2017.
5. *Технике и методе оцењивања*, одржана 03.11.2017.

У периоду од септембра до децембра 2017. одржано је више састанака са извршиоцем ангажованим по основу уговора за обављање послова који се тичу пробне провере и обука за потребе Сертификационог тела Института. Тема састанака, поред претходно наведеног, била је и „Избор и опције у вези са дефинисањем ЕА кодова потребних за осведочење у поступку акредитације од стране АТС-а према упутству АТС-а”, „Одређивање локација, броја дана оцењивања и потребних осведочења при оцењивању ТООУ” (АТС-УП 38).

У септембру 2017. године направљено је идејно решење за лого Сертификационог тела и знак сертификације, након чега су израђени и сертификати.

Припрема и извођење интерне провере у Сертификационом телу Института обављени су 21. и 22. новембра 2017.

Обављено је и преиспитивање од стране руководства СТ ИСС-а 11.12.2018.

У новембру и децембру извршена је дорада докумената СТ ИСС-а према захтевима за акредитацију, а пријава за акредитацију послата је 13.12.2017.

У другој половини 2017. године СТ ИСС је константно обављало комуникацију са потенцијалним клијентима за сертификацију, као и са заинтересованима за екстерне провераваче СТ ИСС-а.

9 РАЗВОЈ И ПРИМЕНА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ

На основу члана 7. тачка 12) Закона о стандардизацији (Сл. гласник 46/2015) Институт, поред осталог, одобрава употребу националног знака усаглашености са српским стандардима у складу са правилима Института.

У том смислу, у 2017. години Институт је информисао привредне субјекте кроз њихова удружења и промовисао знак усаглашености и представио предности од коришћења знака на заједничком скупу Удружења за металну и електроиндустрију, руднике метала и металургију и Удружења за енергетику и енергетско рударство у Привредној комори Србије.

Такође, у овом периоду извршен је преглед сличних знакова усаглашености који се примењују у европским земљама да би се постигла компатибилност нашег националног знака усаглашености са постојећим знаковима у што већој мери. Активности на развоју националног знака усаглашености биће интензивирани у 2018. години.

10 ПОСЛОВИ ПОДРШКЕ И ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 10.1: Одржавање, преиспитивање и побољшање интегрисаног система менаџмента

У циљу усаглашавања са захтевима последњег издања стандарда SRPS ISO 9001:2015, као и редовног одржавања и побољшавања интегрисаног система менаџмента квалитетом и безбедношћу информација, у 2017. години преиспитани су и иновирани постојећи, односно усвојени следећи нови документи:

- измењена је постојећа процедура QR.28, *Процедура за учествовање у развоју и преузимању европских стандарда и сродних докумената као српских стандарда и сродних докумената*;
- преиспитан је План континуитета пословања (BCP);

- израђен је документ QU.02, *Упутство за чланове комисија за приступ радним документима и гласање на европске документа*;
- преиспитана је процедура QR.15, *Информисање о стандардима и сродним документима*;
- преиспитана је процедура QR.29, *Поступање са приговорима*;
- преиспитана је процедура QR.18, *Гласање о међународним документима*;
- преиспитана је процедура QR.07, *Доношење српских стандарда и сродних докумената*;
- донета је нова процедура QR.14, *Комуницирање*;
- у фебруару 2017. године извршена је интерна провера интегрисаног система менаџмента;
- у марту 2017. године извршено је приспитување интегрисаног система менаџмента од стране руководства;
- извршене су све припреме за ресертификацију интегрисаног система менаџмента;
- у априлу 2017. донето је решење о именовању менаџера за интегрисани систем менаџмента, а у мају 2017. донета су решења о образовању Тима за хитна реаговања и Тима за управљање безбедношћу информација.

Институт је Планом набавки за 2017. годину предвидео набавку мале вредности ресертификације интегрисаног система менаџмента. Имајући у виду да ресертификација система менаџмента према стандардима ISO 9001:2015 и ISO/IEC 27001:2013 обухвата сертификациону проверу и две надзорне провере за оба система менаџмента, које ће се вршити у 2018. и 2019. години, као и да је Институт индиректни буџетски корисник, сагласно члану 3. став 1. тачка 2) Уредбе о критеријумима за утврђивање природе расхода и условима и начину прибављања сагласности за закључивање одређених уговора који због природе расхода, захтевају плаћање у више година ("Сл. Гласник РС", бр. 21/2014), било је неопходно да се прибави сагласност министарства надлежног за послове финансија за обавезе које ће доспевати и бити укључене у финансијске планове за наредне две године. Институт је од Министарства финансија, 18. априла 2017. године, прибавио сагласност за закључење уговора на период од три године. Након успешно спроведеног поступка, дана 26.06.2017. године, Институт је закључио уговор о ресертификацији са понуђачем DQS doo Београд.

Сертификационо тело DQS doo Београд извршило је ресертификациону проверу интегрисаног система менаџмента 3. и 4. јула 2017. године и том приликом није утврђена ниједна неусаглашеност.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 10.2: Развој и одржавање информационог система Института

У току 2017. године обављани су редовни послови одржавања радних станица запослених у Институту, локалне рачунарске мреже, система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима, интернет-презентације Института, као и следећи послови у вези са развојем информационог система Института:

- унапређење информационог система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима у сарадњи са спољним сарадником;
- одржавана је веза са правном базом „ParagrafLex” која омогућава приступ комплетним текстовима техничких прописа. На основу података које доставља Одељење за правне, финансијске и опште послове вршено је повезивање техничких прописа са српским стандардима;

- склопљен је уговор са организацијом "Social Media Xub" и започето је са унапређењем и редизајном интернет-презентације Института, која ће на савремен начин омогућити корисницима лакше претраживање база података, читање нацрта стандарда онлајн, као и лакше сналажење и претраживање података који се налазе на самом сајту;
- у сарадњи са подуговореном организацијом "Comming", набављен је нов рутер и прешло се на активно управљање мрежном опремом Института. Статичке ИП адресе су претворене у динамичке, чиме је такође олакшана манипулација радним станицама. Такође, замењени су каблови у сервер-сали, чиме је побољшан проток мреже.
- набављено је 12 нових рачунара.
- успостављена је контрола уласка у сервер-салу помоћу електронских брава.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Учесће представника Института на првом припремном састанку 25. економског форума и форума животне средине у оквиру Европске организације за безбедност и сарадњу (ОЕБС)

У периоду од 23. до 24. јануара ове године у Бечу је одржан први припремни састанак 25. економског форума и форума животне средине у оквиру Европске организације за безбедност и сарадњу (ОЕБС) под називом: „Озелењавање привреде и изградња пословних партнерстава”.

На позив гђе Лауре Шерман, саветника за борбу против корупције у Одељењу за владавину права и људска права у Мисији ОЕБС-а у Србији, форуму је присуствовала в. д. директора Татјана Бојанић, која је учествовала у дискусији, а затим и у раду радне групе која је разматрала теме у вези са добрим управљањем и његовим утицајем на пословни интегритет, политиком спречавања корупције, побољшањем пословања и инвестиционом климом. В. д. директора Татјана Бојанић је говорила о стандарду ISO 37001:2016, *Anti-bribery management systems – Requirements with guidance for use*, који се у оквиру Комисије за стандарде и сродне документе А268, Одрживост и друштвена одговорност преводи на српски језик и чије се објављивање као српског стандарда планира до краја 2017. године. По објављивању стандарда Институт за стандардизацију Србије и Мисија ОЕБС-а у Србији заједно ће промовисати овај веома значајан стандард.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Обука за запослене у Институту коју је организовао CEN-CENELEC Менаџмент центар вези са правима и обавезама које проистичу из пуноправног чланства у европским организацијама за стандардизацију

Институт се у фебруару 2017. године обратио CEN-CENELEC Менаџмент центру са предлогом да се за запослене Института одржи обука у вези са новим обавезама у вези са гласањем на европске стандарде, као и са учествовањем у раду техничких радних тела и органа управљања европских организација за стандардизацију.

На позив генералног директора CEN-а и CENELEC-а, в. д. директора Института и руководиоца Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност 27. априла 2017. године присуствовали су састанку са менаџментом европских организација у циљу ближег информисања о раду Административног одбора и других органа управљања, као и Генералне скупштине CEN-а и CENELEC-а.

Истог дана, 27. априла, представници CEN-CENELEC Менаџмент центра (CCMC) су у Институту одржали једнодневну обуку за запослене Института који непосредно учествују у преузимању европских стандарда, као и за запослене који учествују у процесу гласања на европске стандарде и процесу њиховог објављивања као српских стандарда.

Обуку су спровели следећи представници CCMC-a:

1. Cincia Missiroli (Sustainability & Services)
2. Geert Maes (Industry & Infrastructure)
3. Eric Cornez (Competence Centre)

Обука се састојала из три дела:

1. Основне информације о CEN/CENELEC BT, надлежностима које има и начину функционисања
2. Учешће у процесу стандардизације
3. CEN & CENELEC портал за гласање и право приступа

На обуци је објашњен начин рада техничких одбора (BT). Представљене су одговорности, састав BT и начин извештавања, као и основне разлике у функционисању између CEN/BT и CENELEC/BT. Затим су објашњени улога, одговорности, начин рада и састав техничких комитета, поткомитета и радних група, као и улоге и одговорности председника, секретара и чланова. Презентован је начин учешћа у техничким радним телима, именовање националног експерта за рад у техничким комитетима и радним групама, начин вођења секретаријата техничког комитета и начин гласања на радне документе CEN и CENELEC TC. Такође, приказан је начин извештавања техничких комитета према CEN/CENELEC. Приказана су и правила и најбоља пракса за гласање преко CEN & CENELEC портала, као и право приступа радним документима у зависности од нивоа одлучивања.

Такође, две запослене из сектора за стандарде су 20. и 21. априла 2017. године учествовале на тзв. StandardDays, манифестацији коју сваке године организују европске организације за стандардизацију са циљем да се онима који учествују у процесу доношења европских стандарда приближи начин рада тих организација.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Одржавање округлог стола у вези са сеизмичким хазардом и округлог стола у вези са стандардима за дрвна горива

У циљу упознавања шире јавности са новим стандардима и прописима, одржана су два округла стола (бесплатне активности) на којима су учесници подстакнути да дају своје предлоге и коментаре на садржај тих докумената. На овим скуповима разматране су следеће теме:

- „Карте сеизмичког хазарда у Србији” – округли сто је одржан 10. марта 2017. године; присуствовало је 19 учесника. На захтев иницијатора округлог стола, представника Сеизмолошког завода Републике Србије, сачињен је и звучни запис.
- „Предлог Правилника о техничким и другим захтевима за дрвна горива и стандарди из те области” – округли сто, организован у сарадњи са GIZ DKTI програмом „Развој одрживог тржишта биоенергије у Србији, одржан је 13. јуна 2017. године; присуствовало је 10 учесника.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Посета представника Института националном телу за стандарде Босне и Херцеговине

У оквиру реализације споразума о сарадњи између два национална тела за стандарде, представници Института посетили су 28. марта 2017. године Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине (BAS). Делегацију ИСС-а чинили су в.д. директора Татјана Бојанић, руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем Драган Вуксановић и руководилац Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност Виолета Нешковић-Поповић.

Током сусрета разматране су теме за које је претходно утврђено да су од обостраног значаја. Било је речи о нотификацији стандарда, посебно у оквиру споразума CEFTA, при чему је констатовано да своје националне стандарде преко портала CEFTA од свих националних тела за стандарде земаља потписница споразума нотификује само ИСС, а недавно и BAS. Представници BAS-а су изнели и своје предлоге за унапређење портала преко којег се обавља нотификација, нпр. да нотификације националних стандарда буду јавно доступне, а не само пријављеним и регистрованим корисницима из националних тела за стандарде.

Тема која се односи на развој и одржавање система за управљање подацима о стандардима и овог пута била је предмет разговора између представника две институције с обзиром на то да користе исти софтвер.

Посебно интересантан за представнике BAS-а био је и пријем Института у пуноправно чланство европских организација за стандардизацију и обавезе у вези са тим са којима се ИСС суочио од 1. јануара 2017. године. Представници ИСС-а изнели су детаље у вези са припремама за пуноправно чланство, односно израдом неопходне документације и начину испуњавања захтева из CEN-CENELEC Guide 20 и у том смислу понудили колегама из BAS-а сву помоћ која им буде била потребна.

У оквиру ове посете 29. марта 2017. године организована је и заједничка посета Републичком заводу за стандардизацију и метрологију (РЗСМ) у Бањалуци. Представнике Института пратили су директор BAS-а Александар Цинцар, помоћник директора Горан Тешановић и руководилац Одељења за електротехничку стандардизацију Мирјана Шућур. Директор РЗСМ-а Никола Ђукић упознао је представнике ИСС-а и BAS-а са радом РЗСМ-а, а разматране су и могућности сарадње између све три институције, нпр. у области едукације.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Организација конференције „Одговори на савремене безбедносне изазове”

У оквиру сарадње Института и компаније COMING, припремљена је и 11. априла 2017. године у Клубу посланика организована конференција „Одговори на савремене безбедносне изазове”, намењена пре свега јавним установама и државним институцијама које су у обавези да примењују Закон о информационој безбедности („Сл. гласник РС”, 6/2006). Конференцији је присуствовало више од 100 учесника. Учесницима је омогућен попуст од 10 % при куповини збирке стандарда из ове области. Као резултат, продато је девет збирки и са компанијом COMING 31. маја 2017. године организован је заједнички семинар под називом „Припрема за увођење акта о безбедности”.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Конкурс за избор идејног решења за нови лого Института

У првој половини 2017. године спроведен је јавни конкурс за избор идејног решења за нови лого принципи креирања знака, употреба знака, као и избор и награда за победника конкурса. Комисија за преглед и оцену приспелих радова, као и избор идејног решења знака прегледала је више од двадесет приспелих идејних решења, а затим оценила достављене радове аутора који су у потпуности испунили захтеве конкурса и, у складу са тим, предложила је идејно решење које је доставио аутор Лазар Крупез (дел.бр. 1047/20-51-02/017 од 28.04.2017. године). В. д. директора је прихватила предлог Комисије и доставила га Управном одбору, који је на својој 101. седници донео Одлуку о избору предложеног идејног решења. Са аутором је након тога закључен уговор којим је Институту пренето право на трајно коришћење знака, као и право на регистровање знака у Заводу за интелектуалну својину.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Сарадња са Привредном комором Србије у области едукације

У мају 2017. године Институт је са Привредном комором Србије закључио уговор о организацији семинара – обука из области система менаџмента квалитетом према захтевима стандарда SRPS ISO 9001:2015. Уговором је предвиђено да се семинари одрже за оне

регионалне коморе које још увек нису сертифициране према захтевима наведеног стандарда (реч је о 10 регионалних комора), а циљ је да се запосленима у регионалним коморама пружи основна обука у вези са системом менаџмента квалитетом.

Реализовано је десет обука у следећим регионалним коморама: ПКС-РПК Сомбор, ПКС-РПК Нови Сад, ПКС-РПК Сремска Митровица, ПКС-РПК Ваљево, ПКС-РПК Крагујевац, ПКС-РПК Зајечар, ПКС-РПК Ниш, ПКС-РПК Краљево, ПКС-РПК Крушевац и ПКС-РПК Лесковац.

Након одржаних обука, свих десет регионалних привредних комора успешно је завршило поступак сертификације према захтевима новог издања стандарда SRPS ISO 9001:2015.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Учешће представника Института на конференцији ЈУСК

Од 5. до 9. јуна 2017. године на Машинском факултету у Београду одржана је Међународна конвенција о квалитету ЈУСК ICQ 2017, чији је мото био „Квалитет у европским и међународним интеграцијама”.

Основни циљ конференције био је успостављање међународног форума за размену знања, искустава, резултата истраживања и информација у вези са различитим аспектима тренутног стања и будућег развоја менаџмента квалитетом.

Институт је први пут 2017. године учествовао на конференцији, и то са два рада која су објављена у зборнику радова са конференције и 7. јуна презентована учесницима конференције: в. д. директора Татјана Бојанић је у свом раду указала на значај стандарда у области услуга, а запослене из Сектора за опште области стандардизације Јелена Скоковић и Јелена Крупез истакле су улогу стандардизације у развојним и истраживачким пројектима.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Посета председника CENELEC-а

У једнодневnoj посети Институту 14. августа 2017. године био је г. Бернارد Тис, председник Европског комитета за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC). Након презентације националне стандардизације из ове области г. Тис је у обраћању запосленима говорио о новинама у европској стандардизацији, нарочито из области дигиталне трансформације. Другом сегменту овог сусрета присуствовали су чланови Института и представници најзначајнијих заинтересованих страна које учествују у раду комисија за стандарде и сродне документе Института, односно у раду техничких комитета на међународном и европском нивоу, међу којима су били: г. Владица Тинтор, директор РАТЕЛ-а са сарадницима Миодрaгом Ивковићем и Љубицом Марковић, г. Душан Вукотић из Електродистрибуције Београд, г. Владимир Вукашиновић, директор Квалитета из Ниша, г. Никола Тјапкин из Института Винча, Бојана Мухић из Електромреже Србије и др. На састанку је разговарано о учешћу регулаторних тела у стандардизацији, искуствима наших експерата у примени стандарда, новим могућностима за учешће у раду међународних и европских техничких комитета и модалитетима ефикасније сарадње у процесу доношења стандарда у будућности.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Учествовање Института на конкурсy за награду за пословну изврсност

На основу одлуке Управног одбора, Институт се први пут ове године пријавио за учествовање на конкурсy за награду за пословну изврсност Фондације за културу квалитета и изврсност – FQCE. Припремљена је обимна документација којом је доказивана испуњеност задатих критеријума. Оцењивачки тим у саставу проф.др Никола Вујановић (вођа тима), Весна Узелац и Владимир Симић – чланови тима проверу на лицу места обавио је 16. октобра 2017. године. Фондација за културу квалитета и изврсност – FQCE у сарадњи са Привредном комором Србије и уз подршку Министарства привреде, 9. новембра 2017. године, поводом Светског дана квалитета, свечано је доделила 23. националну награду за

пословну изврсност „Оскар квалитета”. Један од добитника награде за послову изврсност био је Институт, и то у категорији организација из јавног сектора која се односи на два критеријума: критеријум 4 – партнерство и ресурси и критеријум 5 – процеси, производи и услуге.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Одржавање регионалне радионице на тему стандарда ISO 37001

Институт је Међународној организацији за стандардизацију (ISO) предложио сарадњу у области организовања регионалне радионице о стандарду ISO 37001, чија би главна идеја била да представници националних тела за стандарде на тај начин стекну и обогате неопходна знања о захтевима овог важног стандарда који ће им омогућити да активно учествују у свим процесима који се односе на пружање и ширење информација заинтересованим странама у њиховим земљама. Радионица под називом „ISO 37001: 2016 – Системи менаџмента против мита – Захтеви са упутством за коришћење“ одржана је у Београду од 23. до 25. октобра 2017. године.

Радионици је присуствовало 29 учесника из 16 држава Централне и Источне Европе и Централне Азије. Отварању овог значајног скупа присуствовали су високи званичници Министарства привреде и Агенције за борбу против корупције.

Узимајући у обзир чињеницу да је овај међународни стандард објављен у октобру 2016. године, док је Институт објавио SRPS ISO 37001:2017 непосредно пре одржавања ове регионалне радионице, многе организације у Републици Србији већ су показале интересовање да буду сертифициване на основу овог стандарда.

Госпођа Барбара Најгер и господин Дејвид Симпсон, предавачи са ISO Академије, својом професионалношћу и експертизом, инспирисали су учеснике радионице да изразе своје ставове, размене искуства и да се активно укључе у дискусију.

Општи утисак свих учесника и предавача био је да је Институт за стандардизацију Србије (ИСС), заједно са Међународном организацијом за стандардизацију као партнером, изузетно успешно организовао ову регионалну радионицу, која ће свакако допринети олакшаној примени овог међународног стандарда.

11 РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА

ПРИХОДИ

Законом о буџету Републике Србије за 2017. годину („Службени гласник РС”, бр. 99/2016), за рад и пословање Института у 2017. години одобрена су средства из буџета РС у износу од 88.808.000 динара.

У 2017. години на подрачун буџетских средстава Института трансферисано је укупно **88.055.000** динара или **99,1** % одобрених средстава. У истом периоду Институт је остварио сопствене приходе од продаје добара и услуга у износу од **34.919.951** динара, што представља извршење плана од 83 %. Истовремено, сопствени приходи су у односу на остварене у 2016. години, повећани за преко 11%.

**Табела 11.1 – Структура остварених прихода Института
у 2017. години**

Број конта	Опис	Планирано (у динарима)	Остварено (у динарима)	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
742321 1	Чланарина	4.000.000	3.614.500	91
742321 2	Приходи од продаје стандарда и информационих услуга	28.504.000	24.020.753	84
742321 5	Приходи од сертификације производа, система менаџмента и особа	1.500.000	-	
742321 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	3.500.000	3.195.995	91
742321 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	300.000	146.013	49
742321 8	Приходи од семинара	3.000.0000	2.593.123	86
742321 9	Приходи од WPMI- сертификата	0	100.000	-
742321 10	Приходи од одобрења употребе националног знака усаглашености са нспским стандардима	500.000		
742321T	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	0	7.600	-
742321Ч	Приходи од читања стандарда	0	230.200	
742371	Приходи од додатних активности	0	1.101.545	
742121	Приходи од продаје добара и услуга	0	198	–
742000	Приходи од продаје добара и услуга	41.704.000	34.717.901	83
822121	Примања од продаје залиха	400.000	202.050	51

Табела 11.1а – Структура остварених прихода Института у 2016. и 2017. години

Број конта	Опис	Остварено у 2016. (у динарима)	Остварено у 2017. (у динарима)	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
742321 1	Чланарина	3.244.500	3.614.500	111
742321 2	Приходи од продаје стандарда и информационих услуга	22.089.301	24.020.753	109
742321 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	3.124.998	3.195.995	102
742321 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	133.807	146.013	109
742321 8	Приходи од семинара	1.597.870	2.593.123	162
742321 9	Приходи од WPMI- сертификата	120.000	100.000	83
742321T	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	5.000	7.600	152
742321Ч	Приходи од читања стандарда	90.487	230.200	254
742371	Приходи од додатних активности	739.185	1.101.545	149
742121	Приходи од продаје добара и услуга	891	198	22
742000	Приходи од продаје добара и услуга	31.146.039	34.717.901	111
822121	Примања од продаје залиха	210.848	202.050	95

РАСХОДИ

За финансирање рада Института у периоду 1. јануар – 31. децембар 2017. године утрошено је укупно **123.225.252** динара. Од тог износа, **88.055.000** динара или 71,46 % утрошено је из остварених прихода из буџета Републике Србије, док је остатак од **35.170.252** динара или 28,55 % утрошен из остварених сопствених прихода Института (видети табелу 11.2). Средства обезбеђена из буџета и из сопствених прихода коришћена су за намене утврђене Законом о буџету Републике Србије за 2017. годину и у оквиру одобрених износа на

појединим економским класификацијама утврђеним финансијским планом Института за 2017. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2017. годину.

**Табела 11.2 – Утрошени сопствени приходи по наменама
у 2017. години**

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2017. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2017.г. (у дин.)	Извршење плана (4/3)х100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3-4)
1	2	3	4	5	6
411100	Плате додаци и накнаде запослених	1.810.000	1.241.660	68,60	568.340
412100	Социјални доприноси на терет послодавца	1.190.000	236.492	19,87	953.508
414100	Испл. накн. за време одс. с пос. на тер. фонда	200.000	159.660	79,83	40.340
414200	Расходи за образовање деце запослених	260.000	259.998	100,00	2
414300	Отремнине и помоћи	440.000	513.123	116,62	-73.123
414400	Помоћ у медицинском лечењу	240.000	179.865	74,94	60.135
415100	Накнаде трошкова за запослене	2.400.000	2.205.585	91,90	194.415
416100	Награде	190.000	189.176	99,57	824
421100	Трошк. платн. пром. и банкарских услуга	340.000	235.341	69,22	104.659
421200	Енергетске услуге	4.261.000	3.979.467	93,39	281.533
421300	Комуналне услуге	4.940.000	4.608.604	93,29	331.396
421400	Услуге комуникација	1.660.000	1.608.774	96,91	51.226
421500	Трошкови осигурања	172.000	135.773	78,94	36.227
421600	Закуп имовине и опреме	50.000	14400	28,80	35.600
422100	Трошкови службених путовања у земљи	550.000	385.208	70,04	164.792
422200	Трошкови служб. путовања у иностранство	2.000.000	1.984.120	99,21	15.880
422300	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	180.000	161.617	89,79	18.383
423100	Административне услуге	400.000	382.410	95,60	17.590
423200	Компјутерске услуге	1.600.000	1.474.126	92,13	125.874
423300	Услуге образов. и усавршавања запослених	700.000	486.149	69,45	213.851
423400	Услуге информисања	1.100.000	1.079.082	98,10	20.918
423500	Стручне услуге	4.311.580	4.010.985	93,03	300.595
423700	Репрезентација и поклони	700.000	680.208	97,17	19.792
423900	Остале опште услуге	2.678.420	2.677.449	99,96	971
425100	Текуће попр. и одржавање зграда и објеката	1.430.000	324.762	22,71	1.105.238
425200	Текуће попр.и одржавање опреме	900.000	804.280	89,36	95.720
426100	Административни материјал	1.800.000	1.561.366	86,74	238.634
426300	Матер. за образовање и усаврш. запослених	580.000	449.732	77,54	130.268
426400	Издаци за гориво	70.000	50.673	72,39	19.327
426800	Матер. за одрж. хигијене и угоститељство	500.000	420.162	84,03	79.838
462100	Дотације међународним организацијама	1.000	0	0,00	1.000
482100	Остали порези	51.000	49550	97,16	1.450
482200	Обавезне таксе	148.000	146.297	98,85	1.703
512200	Машине и опрема	2.430.000	1.643.630	67,64	786.370
515100	Нематеријална имовина	2.070.000	830.528	40,12	1.239.472
	УКУПНО:	42.353.000	35.170.252	83,04	7.182.748

**Табела 11.2а – Утрошени приходи из буџета по наменама
у 2017. години**

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2017. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2017.г. (у дин.)	Извршење плана (4/3)х100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3-4)
1	2	3	4	5	6
411000	Плате додаци и накнаде запослених	52. 614.000	52.257.131	99,33	356.869
412000	Социјални доприноси на терет послодавца	9.394.000	9.341.392	99,44	52.608
462000	Текуће дотације за међународне чланарине	26.800.000	26.456.487	98,72	343.513
	УКУПНО:	88.808.000	88.055.010	64,66	752.990

Табела 11.3 – Чланарине у међународним и европским организацијама за стандардизацију

Ред. бр.	Назив организације	Рок за плаћање у 2017. год.	Датум плаћања	Износ чланарине	Износ у динарима
1	2	3	4	5	6
1.	Међународна организација за стандардизацију (ISO)	½ 31. март	07.април	25.844 CHF	3.000.134
		½ 30. септембар	—		
2.	Међународна електротехничка комисија (IEC)	30. јун	07.април	59.800 CHF	6.941.961
3.	Европски комитет за стандардизацију (CEN)	31. март	16. март и 07. април	73.683 EUR	9.156.666
4.	Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC)	28. фебруар	16. март	30.780 E EUR	3.828.130
	УКУПНО :	—	—	85.644 CHF + 104.463 EUR	22.926.892

До 30. јуна 2017. године у целости су исплаћене све обавезе по основу чланарина у европским и међународним организацијама за стандардизацију у укупном износу од 22.926.892 динара.

Такође, закључно са 30.06.2017. године плаћена су дуговања за чланарине међународним организацијама за стандардизацију, настала у 2016. години, у укупном износу од 30.440,01 CHF (3.529.595 RSD), и то Међународној организацији за стандардизацију (ISO) у износу од 17.721,24 CHF односно 2.054.822,08 RSD, и Међународној електротехничкој комисији (IEC) у износу од 12.718,77 CHF односно 1.474.773,18 RSD.

Ова плаћања извршена су 16.03.2017. године, након добијања сагласности на Програм рада Института за 2017. годину.

На дан 31. децембра 2017. године Институт је располагао следећим средствима: на подрачуну за приходе из буџета: 752.990 динара, које је Институт, сагласно члану 2. став 1 Правилника о начину и поступку преноса неутрошених буџетских средстава Републике Србије на рачун извршења буџета Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 120/12) и у

складу са Законом о буџету Републике Србије за 2016. годину („Службени гласник РС”, бр. 103/2015) вратио на рачун буџета.

Институт је у 2017. години исказао мањак прихода и примања, тј. буџетски дефицит у износу од 250 хиљада динара. Међутим, за покриће расхода и издатака у 2017. години коришћен је део вишка прихода и примања из 2016. године (пренета а неутрошена средства Института на дан 31.12.2016. године износила су 142 хиљаде динара), која су наменски била опредељена за редовно пословање Института у 2017. години и унапређење обављања основне делатности, као и пренета средства за рефундацију боловања преко 30 дана и породилског боловања, исплаћена у 2016. години, а уплаћена на рачун у току 2017. године, у износу од 248 хиљада динара.

На дан 31. децембра 2017. године на подрачуну сопствених прихода Института бр. 840-868668-29 налазила су се пренета а неутрошена средства из ранијих година у укупном износу од 140 хиљада динара, која су пренета у 2018. годину.

12 ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

У реализацији програма рада за 2017. годину Институт је имао више проблема, од којих су најзначајнији били следећи:

1. Због ситуације у којој се српска привреда налази, стручњаци из привреде немају адекватне могућности за учествовање у националној стандардизацији, што отежава образовање комисија за стандарде у појединим областима, односно ефективнији и ефикаснији рад постојећих комисија, јер је рад у њима добровољан, тј. без накнаде.
2. Институт за стандардизацију Србије је тужени у спору мале вредности који је тужилац ЕПС Дистрибуције покренула против Института због коришћења бројила за лифт и хидроцил у пословној згради Института. Наведена бројила ЕПС Дистрибуција није искључила са мреже електричне енергије, иако су званично одјављена још 2002. године од стране тадашњег власника пословног простора „Пословног система Станком АД”. Након што је, на основу Закључка Владе Републике Србије 05 број 464-13931/2002 од 17.10.2002. године, ова пословна зграда додељена на коришћење Савезној Републици Југославији и предата на одржавање Служби за заједничке послове савета министара, а на привремено коришћење Институту почев од 01.07.2003. године. Институт је преузео одржавање објекта од 01.05.2009. године, немајући никаква сазнања о постојању предметних бројила, нити су Институту достављани рачуни. Институт је доставио државном правобранилаштву тужбу и одговор Института на тужбу. Институт је истакао приговор недостатка пасивне легитимације, указао на забрану ретроактивне примене прописа, оспорио наводе о неовлашћеном коришћењу електричне енергије и истакао приговор застарелости потраживања у складу са Законом о облигационим односима. Правобранилаштво је у име Института приступило рочиштима. Институт ће се и у наредном периоду ангажовати на решавању ове ситуације. У међувремену, на затев тужиоца, обављено је вештачење вештака електротехничке струке, који је доставио извештај, на који се Институт изјаснио дана 05.05.2017. године. Рочиште је окончано, и чека се доношење пресуде.
3. Други основни суд у Београду је дана је дана 16.03.2015. године донео пресуду бр. 3. П1-156/2014, којом је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца Драгана Поповића, помоћника директора у Институту до 2008. године, и обавезао туженог Институт за стандардизацију Србије да тужиоцу на име неиплаћених дневница за службено путивање у иностранство исплати износе од 420 EUR и 120 USD са припадајућим каматама, уз трошкове судског поступка. Институт је Државном правобранилаштву, доставио изјашњење на пресуду којим је предложено улагање жалбе Апелационом суду у

Београду. Апелациони суд је 25.11.2016. године донео пресуду бр. ГЖ1. бр. 1643/2015, којом је одбио као неосновану жалбу Института и потврдио пресуду Другог основног суда у Београду. Институт је након добијања пресуде Апелационог суда извршио обрачун и исплатио тужиоцу Драгану Поповићу из Београда 98.564,36 динара на име неисплаћених дневница са припадајућим каматама за период фебруар-новембар 2006. године (623,92 EUR и 75,61 USD) и 117.667,15 динара са припадајућом затезном каматом, на име трошкова поступка.

4. Други основни суд у Београду је дана 27.11.2015. године донео пресуду бр. 1. П1-12026/10, којом је одбацио тужбу тужиоца Драгана Поповића, помоћника директора у Институту до 2008. године, ради поништаја решења туженог о престанку радног односа тужиоца и враћања на рад и обавезао тужиоца да туженом Институту исплати трошкове парничног поступка. На пресуду Другог основног суда је тужилац Драган Поповић поднео жалбу Апелационом суду у Београду дана 05.01.2016. године. Институт је дана 28.01.2018. године Државном правобранилаштву доставио изјашњење на наводе из жалбе тужиоца против пресуде Другог основног суда. Институт очекује одлуку Апелационог суда у Београду.

13 ЗАКЉУЧАК

На основу изложеног може се закључити да је Институт, у условима повећаног обима посла и уз увођење нових делатности у 2017. години веома успешно обављао све активности из своје делатности, од којих су неке започете у претходном периоду, а у 2017. години је њихова реализација успешно настављена. Такође, врло успешно су преузете, успостављене, организоване и реализоване све новонастале обавезе које произлазе из пуноправног чланства у европским организацијама за стандардизацију. Велико повећање разноврсности и обима послова апсорбовано је захваљујући повећаном ангажовању свих запослених и органа Института. И поред објективног повећања трошкова пословања, захваљујући економичном коришћењу свих расположивих ресурса, уредно и без кашњења су сервисирале све обавезе и реализоване готово све активности предвиђене Програмом рада Института за 2017. годину. Приходи од продаје добара и услуга у Институту повећани су у 2017. години за 11% у односу на претходну, 2016. годину. У 2017. години средства су трошена за намене и у износима утврђеним финансијским планом Института за 2017. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2017. годину

УПРАВНИ ОДБОР

Председник

Душан Рафаиловић, дипл. инж. саобр.